

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20—Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravištvost:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarova ul. 1.
Celje, Aleksandrova 4.Račun pri pošti, čekov.
zavoda št. 11.942.

Ljubljana, 4. decembra.

Čim dalje jasneje se kaže, da so separatistični zapletniki zlorabili akademsko mladino v svoje subverzivne in umazane namene. Mesto da bi bodrili omladino k vztrajnosti in neumornemu študiju, k redu in točnosti, so separatistični emisarji v vseh treh naših vseučilišnih mestih organizirali akcije, katere namen je bil, z abstinenco in eventualno tudi s silo preprečiti predavanja na univerzi.

Dočim so se v Zagrebu duhoviti akademski mladeži danes že pomirili, so se kravali na univerzi in okoli nje nadaljevali v Beogradu in v Ljubljani. V Beogradu je prišlo celo do zelo tragičnih spopadov med demonstranti in varnostno stražo, pri katerih se je žandarmerija poslužila tudi strelnega orožja. Več akademikov je ranjenih.

Današnje beograjske demonstracije akademske omladine je najbolj komplicirano dejstvo, da so se ji pridružili neakademiki z očitnim namenom, da zavežejo omladino k nasilstvu, a da obenem dajo duška svojim protidržavnim in destruktivnim instinktom. Tega ne dokazuje le, da je bilo aretiranih več neakademikov, marveč tudi vzkliki: »Živela Moskva!

Kdor pozna strogost in brezobzirnost varnostnih straž, ki so zlasti v vseh državnih prestolnicah dolžne zadušiti vsak težji pojav nemirov že v kalu, nikakor ne more odobravati, da se je brezvestno in lahkomišno poglaval beograjsko omladino v boj z oboroženo silo. Kdo bo nosil posledice? Navadno pri takih krvoprelitjih plačajo račune najbolj nedolžni. Tako je bilo še vedno in tudi v Ljubljani vemo, da n. pr. na Zaloški cesti, ko je dr. Korošec - Brežjevala vladal na brezsrčen način in brez potrebe dala streljati demonstrante, niso nosili posledice niti voditelji demonstracij, niti dr. Korošec ali dr. Breje, temveč oni, ki so se zgrudili mrtvi, zlasti pa njihove žene in otroci, ki so bili pahnjeni v bedo in za katere se baš oni, ki so glavni krivci zaloških dogodkov, po dogodkih nikdar več brigali niso. Ravno tako žalostna usoda čaka tudi beograjske akademike, ki so postali danes žrtev hujskačev. Tudi njim oni, ki so jih zapeljali, da so nepremišljeno streljali na varnostne organe ter se v svoji ognjevitosti posluževali nasilja za politične spekulacije in prevaranje, sedaj ne bodo nič pomagali. Zapeljanci pa ne riskirajo le svoje osebne nesreče, ne le žalosti in škode svojih rodbin, marveč tudi to, da se bo univerza zaprla, ako bi se taki incidenti ponavljali. Državna oblast izjavlja, da bo za vsako ceno vzdržala javni mir in red, kar znači resen opomin zlasti onim, ki stoje v ozadiju in se jim je zdelo zanje bolj varno, da pošljejo v bojno fronto akademike.

Manj resni, vendar pa tudi obžalovanja vredni dogodki so se odigrali pred ljubljansko univerzo. Izjavljajo klerikalni separatisti, da se je nadaljevalo tudi danes. Podžgal ga je zlasti škofov list, ki menda misli, da je njegova naloga, hujskati akademsko mladino k nasiljem ter k izrednim. Univerza naj bo svetišče znanosti, ravno tako za politiko nedostopno mesto kot svetišče božje. Škofov list podpihuje mladež, ker je za klerikalce univerza vedno le sredstvo, ki ga po potrebi porabljajo za svojo umazano politiko. Sedaj razbura škofov list omladino, ker upa, da bo z dijaškimi demonstracijami odvrnil pozornost od zavojene politike dr. Korošca ter ž njimi v javnosti vzbudil sovraštvo proti vladi nacionalne koalicije. Najbolj značilno za nepoštenost klerikalne politike v tem vprašanju je, da se glasilo slovenskih avtonomistov in separatistov sedaj nenkrat izraža solidarno z interesi Hrvatov in Zagrebčanov. Za stališče SLS je nerazumljivo in nekonsekventno, da se klerikalni študenti pretepaio po Ljubljani za Radičeve eksponente, ki so sami krivi, ako je državna oblast umorabila isna določila zakona. Baš to in pa tradicije klerikalcev, ki so vedno bili inkvizitorji svobodne misli, dokazuje neiskrenost in nemoralnost škofovega lista in škofovih ljudi, ki bi se sedaj radi še ceritali kot zaščitniki svobodne znanosti.

Nadejamo se, da se bo po dveh dneh prav brdkih izkušni vsa akademika omladina priključila onim akademikom, ki se zavajajo, da najbolje služijo narodu, državi in sebi, ako nemoteno in z verno slede predavani svojih profesorjev. S tem, da bodo jutri na ljubljanski univerzi dvorane zopet polne mirnih slušateljev, bodo na najlepši način popravili v preneženosti storjene neurešitve, s tem pa bo tudi dokumentirala zavednost, samostojnost in zrelost naše akademske omladine.

Krvavi izgredi v Beogradu

SEPARATISTI IN KOMUNISTI STRELJAJO NA ŽANDARMERIJU. — BREZ-VESTNA ZLORABA AKADEMIČNE MLADINE.

Beograd, 4. decembra. r. Pred tujakšjo univerzo je prišlo danes dopoldne do krvavih spopadov med separatističnimi ter komunističnimi dijaški žandarmerijo. Zastopniki nekaterih dijaških društev, sami pristaši opozicijskih strank, so imeli ob 9. dop. na univerzi protestno zborovanje, katerega se pristaši vseh strank, ki so v veliki večini, niso udeležili. Zborovanje je otvoril davidovičev Pavlovič, govorili pa so večinoma komunisti. Slušali so se vzkliki: »Živela Moskva, živela sovjetska Rusija! Delo s Parizom in Londonom! Separatisti so končno sprejeli resolucije, v kateri proglasa o štiridnevni protestni strejki. Po zborovanju so se zbrale pred univerzo večje gruč dijakov, med katere pa so prihajali v vedno večjem številu tudi neakademiki, razvile so se antiridžne demonstracije. Demonstranti so z najgršimi psovkami psovali vrhovno državno upravo. Policija je zaprla okolico univerze z močnim žandarmerijskim in kavalerijskim kordonom.

Radi ponavljanja antindističnih klincev so orožniki končno pozvali demonstrante naj se razidejo. Pri tem je prišlo do krvavega spopada. Takoj spočetka je padel namreč iz vrst demonstrantov strel, ki je težko ranil orožnika Milanoviča, več orožnikov pa je bilo v spopadu lažje ranjenih. Orožniki so zato dobili ukaz, da s silo razženejo demonstrante. Oddali so najprej več strelcev v zrak, nato pa z golimi sabljami navalili na razgrajajoče skupine. Te so odgovarjale z gorjačami in tako je prišlo do novih spopadov, pri katerih je bilo 8 oseb razmeroma težko, več pa lahko ranjenih. Orožnikom se je posrečilo potisniti demonstrante proti Terazijam, kjer jih je sprejel nov orožniški kordon s salvo v zrak in jih popolnoma razpršil. Tekom ene ure je bil mir povsod vzpostavljen. Univerza je od vseh strani blokirana. Dopoldne so patrolirali po mestu močneši konjeniški oddelki. Univerza je zaprta, vendar pa je uklenjeno vse potrebno, da se že jutri omogočijo redna predavanja, kakor želi velika večina študentov, ki nikakor ni pripravljena, dopustiti teror manjšine in odločno odklanja strejki, ki je popolnoma strankarska prireditev, aranžirana v prvi vrsti od politikov, ne pa od akademikov.

Beograd, 4. decembra. p. Zvečer so Davidovič, dr. Marinković in Pečić posetili notranjega ministra Maksimoviča

Sestanek med Ninčičem in Mussolinijem

KONČANE PRIPRAVE V BEOGRADU. — AVDIJENCE NA DVORU. — PRIHODNI TEDEN SESTANEK OBEH DRŽAVNIKOV.

Beograd, 4. decembra. rp. Včeraj popoldne je bil pri kralju v avdijski italijanski poslanik Bodrero in se je na dvoru zadržal dalj časa. V političnih krogih se govori, da je bila avdijsca posvečena pospešitvi pogajanj naše kraljevine s kraljevino Italijo. Po drugi verziji je ta avdijsca kakor tudi včerajšnja avdijsca zunanega ministra Ninčiča v zvezi z nadaljnjimi kombinacijami v izgraditvi naših odnosov napram Italiji, kakor tudi napram nekaterim drugim državam v Srednji Evropi. Gre namreč za kombinacijo, ki naj bi v Srednji Evropi šla spredno s kombinacijo, ki na zapadu obstoja med Francijo, Belgijo in Anglijo.

Danes popoldne je nadaljeval italijanski poslanik Bodrero svoje posvetovanje z zunanjim ministrom dr. Ninčičem, ki je imel malo prej konferenco z ministrom Pribičevićem. Posvetovanja so se

in protestirali zoper postopanje varnostnih oblasti proti demonstrantom. Zvečer je rektor univerze Popović poročal prosvetnemu ministru Pribičeviću o krvavih dogodkih pred univerzo in na beograjskih ulicah. Minister Pribičević je izjavil vašemu dopisniku o tej stvari, da je bil shod dijakov sklican radi upokojitve nekaterih profesorjev na zagrebski univerzi, dasi je upokojitve popolnoma pravilna v smislu uradnega zakona po čl. 4, odst. 5. »Iz Zagreba — je nadaljeval g. minister — sta bila prišla danes semkaj dva dijaka in sta zahtevala solidarno akcijo beograjske univerze. Jasno je, oblastva ne bi smela dovoliti tega protestnega shoda dijakom, ker nikakor ne gre za stanovske zadeve, ampak zgolj za politične svrhe. Isto velja tudi za nastop dijakov v Zagrebu in Ljubljani. Vlada je storila vse potrebne korake, da se mir in red ne kalita.«

SLUŽBENI KOMUNIKE.

Beograd, 4. decembra. p. O spopadih na beograjski univerzi je izdala uprava mesta (policajska direkcija) tole službeno poročilo:

»Danes ob 11. uri dopoldne so priredili dijaki protestno zborovanje na univerzi zaradi upokojitve dveh profesorjev na vseučilišču v Zagrebu. Po shodu so šli udeleženci strjeni na cesto, hoteli priti v Ulico Kneza Mihajla, da bi ondi demonstrirali. Na čelu so jim korakali znani pristaši komunistične in republikanske ideje. Orožništvo je zaprlo demonstrantom pristop v Ulico Kneza Mihajla. Opozorilo jih je dvakrat na prepoved uprave mesta glede javnih manifestacij po glavnih ulicah in jih pozvalo naj se mirno razidejo. Demonstranti so nato navalili na varnostne straže in jih večkrat udarili s palicami. Oddanih je bilo tudi nekaj strelcev iz revolverjev. Da bi demonstrante oplašil, je član varnostne straže oddal par strelcev iz puške v zrak. Velik del razgrajajočih je pobegnil v avlo stare univerze, odkoder so parkrat ustrelili z revolverjem na orožnike. Red in mir je bil kmalu vzpostavljen. Pri spopadu s policijo so bili neki učitelji in dva dijaka lažje ranjeni, od orožnikov pa eden huje v glavo in štirje lahko. Prijetih je bilo mnogo demonstrantov in tudi drugih ljudi, ki so, kakor je dokazano, inscenirali vso demonstracijo, ki je imela zgolj politične motive.«

Beneš napoveduje priznanje Rusije

EKSPOZE NA GLAVNI SKUPŠČINI NARODNIH SOCIJALISTOV. — MISLA O SLOVANSKI IDEJI.

Praga, 4. decembra. s. »Česke Slovo« objavlja že sedaj govor dr. Beneša, ki ga bo imel na strankinem zboru češkoslovaških narodnih socialistov. Dr. Beneš pravi, da za nadaljno zavlačevanje priznanja Rusije ni več zunanje, političnih vzrokov ter da smatra sedanjí trenutek za pripraven, da bi se priznanje izvedlo brez vpliva z zunanje ali notranje politične strani.

S priznanjem Rusije je zvezano vprašanje tzv. slovanske politike. Minister pravi, da predvojna koncepcija slovanske politike že radi tega ne pride več v poštev, ker je vsled vseh mogočih ozirov na caristično Rusijo ni več mogoče voditi. Danes se ne sme več zame-

njati slovanske politike z rusofilsko. Dr. Beneš našteva dalje ovire, ki se stavijo enotni, jasno formulirani slovanski politiki. Največja ovira med njimi je dejstvo, da ima skoraj cela Evropa resne pomisleke proti panslavizmu. Dalje obstojajo tudi med slovanstvom kulturne in socialne razlike, vsled česar ni v interesu Češkoslovaške plašiti svet s panslavističnimi načrti. Njej zadostuje priznanje sedanje Rusije in skupna politika z Jugoslavijo, pri čemer ji je mogoče spoštovati tudi interese Poljske, Rumunije in ostale Evrope. Najvišja naloga zunanje politike današnje generacije naj bi obstojala v tem, da odpravi izolacijo in provincializem.

Amerika ne črta vojnih dolgov

IZ POSLANICE PREDSEDNIKA COOLIDGEA. — AMERIKA JE PRIPRAVLJENA SODELOVATI NA OBNOVI EVROPE, ZAHTEVA PA PLAČILO VSEH DOLGOV.

Washington, 4. decembra. j. Kakor je znano, je predsednik Coolidge v svoji letni poslanici na kongres omenil tudi vprašanje medzaveznih dolgov. Po njegovih izjavah znaša vsota, ki jo dolguje inozemstvo Ameriki, približno 12 milijard dolarjev. Coolidge je proti anulaciji dolgov ter naglašal, da je v interesu dolžnikov kakor tudi v interesu vsega sveta da se ti dolgovi čimprej poravnajo.

Washington, 4. decembra. s. V poslanici na kongres izjavja predsednik Coolidge med drugim, da daje Dawesov načrt

možnost za gospodarsko obnovo Evrope. Amerika, ki bo ohranila svojo popolno neodvisnost, bo tudi v bodoče stala z moralčno, finančno in gospodarsko pomočjo na razpolago, toda samo pod pogojem, da bo ta služila za obnovo gospodarskega položaja. Končno izjavlja predsednik, da je treba dolgove tujih držav plačati, vendar pa je treba odplačilne pogoje spraviti v sklad s plačilno možnostjo prizadeletih. Načelo, da mora vsaka država izpolniti svoje obveznosti, pa mora veljati brez izjeme.

Herriot o zunanjí politiki

Pariz, 4. decembra. s. Listi javljajo, da se je ministriški predsednik Herriot na Quai d'Orsayu na konferenci s članizunanjega odbora zbornice izjavil o ruhrskem in poreskem vprašanju ter o vprašanju kolinskega ozemlja. Govoril je dalje o komunističnem gibanju v Severni Afriki ter opisal položaj, ki je nastal vsled umika Spancev iz Maroka. Končno je govoril še o razmerah v Angori in na Kitajskem ter pojasnjeval problem medzaveznih dolgov ter mednarodnih trgovskih pogodb.

Chamberlain v Parizu

Pariz, 4. decembra. v. Angleškega zunanjega ministra Chamberlaina pričakujejo danes zvečer v Parizu. Jutri dopoldne bo imel prvi razgovor s Herriotom, na katerem se bo govorilo o ženevskem protokolu in vprašanju varnosti. Razgovoru se pripisuje izredno važen pomen.

Macdonaldove težkoče v lastni stranki

London, 4. decembra. v. Na današnjem zborovanju delavske stranke je prišlo do sporov med predsednikom Macdonaldom in levim krilom stranke. Macdonald so obtoževali, da je storil veliko napako s tem, da je priznal pristnost pisma Zinovjeva, kar je stalo stranko 60 do 80 mandatov. Macdonald je bil nato proti 5 glasovom (40 glasov ni bilo oddanih) ponovno izvoljen za voditelja stranke.

London, 4. decembra. s. Macdonald je bil izvoljen za predsednika, Clynes pa za podpredsednika parlamentarne frakcije delavske stranke.

MINISTER ZERJAV ZA UREDITEV VPRAŠANJA PLANINSKIH IN GOZDNIH PASNIKOV.

Beograd, 4. decembra. p. Minister za šume in rude dr. Gregor Zerjav je odredil, da se sestavi posebna komisija, ki bo proučila razmere v kranskem in radovljiškem okraju v Sloveniji, v kolikor prihajata v poštev glede razmerja med planinami in državnimi šumami.

SPORAZUM S STAVCI LISTOV.

Beograd, 4. decembra. p. Beograjski stavci so, kakor znano, sklenili stavko, ako se ne poravnava njihov spor s tiskarstvom. Zastopniki tiskarn, ki tiskajo dnevnike, pa so se danes sporazumeli s stavci radi neoviranega izhajanja listov.

PREDSEDNIK INTERNACIONALNEGA DELAVSKEGA URADA V BEOGRADU.

Beograd, 4. decembra. p. Za jutri se pričakuje prihod g. Alberta Thomasa. Na kolodvoru ga pozdravijo zastopniki raznih oblasti in institucij. Ob 1. uri popoldne priredi dr. Ninčič na čast g. Thomasa intimno kosilo v hotelu Excelsior, ki se ga udeležijo tudi drugi ministri. V soboto bo Thomas gost kralja.

Krvava volilna borba v Nemčiji

Berlin, 4. decembra. v. Ob priliki volilnega zborovanja nemških nacionalcev je prišlo včeraj v Halle do krvavih spopadov med nemškimi nacionalci in komunisti. Dva komunistična sta bila težko, 30 pa lahko ranjenih. 30 komunistov je bilo aretiranih.

Berlin, 4. decembra. s. Za državno-zbornske volitve je postavljenih 4688 kandidatov, od teh 398 za državne volilne predloge in 4249 za okrožne volilne predloge. Za deželnozbornske volitve na Pruskem kandidira 2887 kandidatov.

RAZKOL V STRANKI BEOGRAJSKIH KOMUNISTOV.

Beograd, 4. decembra. p. Med beograjskimi komunisti se je pojavil razkol. Disidenti so naslovili na delavstvo proglas, v katerem pravijo, da zaradi nameravnega skupnega nastopa pri volitvah s Radićem in zaradi izključena sodruga Zivote Milojkovića iz neodvisne delavske stranke ne morejo več ostati v partiji. Proglas so poleg drugih podpisali bivši komunistični poslanci Todorović, Laza Stefanović, Dragutin Bukvić, dr. Dragutin Vladislavljević, Zika Cvetković in Zivota Milojković.

ZAGONETNA DRAMA.

Beograd, 4. decembra. p. Danes se je pripetila tukaj zagonetna drama, v katero je upleten član konzularnega zbora. V Birčaninovi ulici št. 6 je dal časa stanoval ameriški podkonzul Harry Dayton s svojo ljubico, neko Ano Uzun Mento iz Kovna na Litvanskem. Dopoldne je prišel Dayton na ameriško poslaštvo ves krvav in težko ranjen s tremi revolverjskimi krogli v glavi. Izpovedal je, da ga je ustrelila njegova prijateljica, ki je po atentatu izvršila samomor. Policija je vdrla v stanovanje in našla metrese resnično mrtvo v revolverjem v roki. Ker policija ne veruje vsem Daytonovim navedbam, je krvava drama še zavita v zagonetnost. Policija je odredila strogo preiskavo.

Borza

4. decembra:

CURIH: Beograd 7.50, New-York 516.50, London 24.105, Pariz 28.40, Milan 22.25, Praga 15.5625, Budimpešta 0.0070, Bukarešta 2.50, Sofija 3.75, Dunaj 0.007275.
DUNAJ: Beograd 1042 do 1046, Budimpešta 55.80 do 56.60, Bukarešta 353 do 355, Milan 3072 do 3084, New-York 70.985 do 71.185, Pariz 3897 do 3913, Praga 2138 do 2148, Sofija 516 do 520, Curih 13.740 do 13.790, dinarji 1037 do 1043, dolarji 70.460 do 70.860, lire 3040 do 3060.
PRAGA: Beograd 43.55, Dunaj 4.70, Berlin 8.09, Rim 147.225, London 158.05, New-York 33.20.
BERLIN: Beograd 6.16, Milan 18.22, Praga 12.64, Pariz 23.08, Curih 81.18.
LONDON: Beograd 318, Pariz 84.93, Rim 107.23, Dunaj 313.000, Praga 154.87.
NEW-YORK: Beograd 147, Rim 433.50, Curih 19.38, Pariz 552.50, Dunaj 0.1412, Budimpešta 0.1375, Praga 301.75.

Volilno gibanje

Beograd, 4. decembra. Ministriški predsednik Nikola Pašić je danes dopoldne sprejel bivešega narodnega poslanca Jovana Čirkovića, ki mu je referiral o položaju v Južni Srbiji. Glasom tega referata so šanse nacionalnega bloka tam odlične. Ferad begu Dragi prede slaba, dočim so nasprotno izgledi skupi: Kešana Zije, ki še je ločil od Ferad bega Drage in osnoval posebno stranko, lojalno napram državi, docela povoljni.

Izvršni odbor Davidovičeve stranke je danes odobril kandidature Nikole Zivkovića za Užice, dr. Voje Veljkovića za Šabac in dr. Tomislava Tomljenovića za Sušak.

DRŽAVNI ODBOR.

Beograd, 4. decembra. p. Danes je nadaljeval državni odbor svojo sejo in je proučeval podatke, ki so mu jih poslali poedini veliki župani o prijavah za volitve. Baval se je tudi s poročilom o lanskim marčnih volitvah. Zatem so si člani državnega odbora razdelili v proučevanje materialja posameznih volilnih okrožij. Čim bodo s svojim delom gotovi, se sestanejo k plenarni seji.

Imenovanja v politični upravi

Beograd, 4. decembra. p. Danes je bil podpisan ukaz, s katerim je koncipist pri srezkem poglavarstvu v Krškem, Josip Tomšić imenovan za srezkega glavarja (v 8. skupini, I. kategoriji) istotam; srezki poglavar v Smarju pri Jelšah Anton Megušar je premeščen v Prevalje; za srezkega poglavarja v Smarju pri Jelšah pa je imenovan dr. Anton Farinčič; koncipist Ivan Verbić je iz Ptuja premeščen v Maribor; kancelist Zvonimir Gregorić je premeščen iz Maribora v Ljubljano ter prideljen policijski direkciji. Reaktiviran kot arhivarski činovnik je Josip Strmešček v Celju. Za srezkega poglavarja v Konjicah je postavljen Davorin Trstenjak.

NOVI FRANCOSKI POSLANIK V BEOGRADU.

Beograd, 4. decembra. p. Nocoj je dopis semkaj novo imenovan francoski poslanik Grenard, ki so ga pozdravili na kolodvoru: osobe francoskega poslanstva, v imenu zunanjega ministristva šef protokola Novaković in drugi dostojanstveniki.

Klerikalna stavka na ljubljanski univerzi v kali zatrta

POPOLN KRAH KLERIKALNE AKCIJE. — DEPUTACIJE AKADEMIKOV PRI REKTORJU. — BRUTALNOSTI KLERIKALNIH AKADEMIKOV.

Separatistični štrajk na naših univerzah je doživel popoln fiasco. Na vseh univerzah je večina dijaštva energično odklonila izrabljanje zakonito utemeljene upokojitve nekaterih zagrebških profesorjev, za politično-strankarske namene. Opozicija skuša sicer še z nasiljem onemogočiti predavanja in so v Beogradu komunisti poslegli celo po orožju ter napadli orožnike, vendar pa je bil boljševiški teror zatrt že v kali. Dočim se v Ljubljani predavanja že nadaljuje kljub stavlki klerikalcev, bo jutri univerza odprta tudi že v Zagrebu in se bo proti vsem, ki bi hoteli motiti predavanja, postopalo kar najstrožje. Tudi v Beogradu je ogromna večina dijaštva proti temu, da bi se iz naših univerz napravile radičeve šole.

Ljubljana, 4. decembra. Danes je vladalo ves dan predposljetjem naše univerze živahno vrvenje. Že rano jutraj se so zbrali pred univerzo na Kongresnem trgu napredni akademiki, da onemogočijo stavko, katero so skušali uprizoriti klerikalni omladinici. Polagoma so prihajali tudi klerikalni akademiki, ki so skušali zapreti vse dohode do univerzitetnega poslopija. Do kake resnejše akcije pa ni prišlo in to radi tega, ker je rektor dr. Hinterlechner sam odredil, da ostane univerza dopoldne zaprta in to zgolj v svrhu, da se pomirijo duhovi.

Akademiki so se nato polagoma razšli, pri rektorju pa sta se zglasili deputaciji naprednega in klerikalnega dijaštva. Rektor je obe deputaciji sprejel in pazno poslušal njih izjave. Klerikalni akademiki so rektorju naznanili sklepe svojega zborovanja. Naglašali so, da so sklenili uprizoriti enodnevno protestno stavko in da zahtevajo razpust »Akademske Orjune«. Na ta izvajanja klerikalno-komunistične deputacije pa je rektor kategorično izjavil, da sklepa o stavki nikakor ne more vzeti na znanje in sicer radi tega, ker stoji na stališču, da o zakonitosti, oziroma nezakonitosti akta prosvetnega ministra nimajo odločati dijaki niti ene niti druge skupine. Z ozirom na zahtevo o razpustu »Akademske Orjune« pa je rektor izjavil, da je principiarno proti vsakemu nasilju bodisi od ene ali druge strani, predvsem na akademskih tleh. V ostalem pa bo univerzitetni svet sam strogo preiskal vso zadevo.

Okoli 9. ure dopoldne je bila sprejeta pri rektorju tudi štiričlanska deputacija naprednih akademikov, ki je naprosila rektorja, da ji pojasni, kaj ga je naposled do tega, da je odredil, da mora ostati univerza tekom dopoldneva zaprta. Deputacija je zlasti prosila za pojasnilo, ali se je zgodilo to na zahtevo klerikalnih akademikov ali iz kakega drugega razloga. Rektor je naglasil, da se to nikakor ni zgodilo na pritisk klerikalnega dijaštva, marveč na njegovo lastno inicijativo, zgolj radi tega, da se prepreči izgredi na univerzi in da se pomirijo duhovi. Ta informacija je bila naprednemu dijaštvu zadosna, kajti mora se pač rektorju verjeti, da svojega koraka ni storil pod klerikalnim pritiskom. Klerikalna glavna nakana, izvesti enodnevno slavo, se je torej popolnoma ponesrečila.

V ostalem je bilo dopoldne pred univerzo popolnoma mirno. Ob 12. uri pa se je zbrala v velikem številu napredna omladina, ki je čakala, da se odpro glavna vrata, da more k predavanjem. Točno ob 12. uri je bila univerza res odprta in tedaj je napredna omladina z državno trobojnico na čelu zmagoslavno vkorakala v univerzitetne dvorane. Akademik Primus je imel pred poslopjem še kratek nagovor, v katerem je naglašal da je zmaga na strani jugoslovensko orientiranega dijaštva in da so klerikalci s svojo akcijo popolnoma pokoreli. Akademiki so na to glasno vzklikali kralju, Jugoslaviji in jugoslovenski univerzi. Takoj nato so se napolnile vse predavalnice in pričela so se redna predavanja. Profesorji so bili od dijaštva pri vstopu v predavalnice živahno aklamirani.

POPOLDANSKI DOGODKI.

Kmalu po obedu se je med dijaštvom razširila vest, da imajo klerikalci namen ob 14. uri nadaljevati v sredo prekinjeno zborovanje in sicer zopet na univerzi ter da hočejo tudi onemogočiti popoldansko predavanja. Napredni akademiki so radi tega zasedli vse dohode do univerze, da preprečijo na ta način klerikalne načrte in da omogočijo reden potek predavanj. Malo pred 14. uro so res prikorakali korporativni klerikalci pod vodstvom akademika Stanovnika. Naprednjaki so jim zabranili dohod na akademsko tla. Videč močne straže so se klerikalci nato grupirali pred univerzo na Kongresnem trgu. Nekaj časa je vladal mir, a kmalu so klerikalni prenapetosti pričeli glasno izzivati in se približevati barijeri, da dosepejo na akademsko tla. Ker so klerikalci postajali vedno agresivnejši, hoteli si tako priboriti dostop na univerzo, se je med obema skupinama znela pravcata bitka. Res pervenit ad manus. Tu pa tam se je mesto argumenta porabila tudi palica. Pretepanje pa ni trajalo dolgo, kajti kmalu je posegla vmes policija, ki je mestoma pod poveljstvom nadzornika Dobrovske nastopala prav brutalno. Mislimo, da je naloga merodajnih faktorjev, da poučijo nekatere prevnete stražnike, kako se mora postopati z akademsko omladino! Zlasti nadstražnik Groselj, ki je znan že iz dobe

septembarskih dogodkov, je napredne akademike tolkel s svojo batino brez razloga po glavi.

Pri pretepu, ki so ga izzivali klerikalci so se oni ponašali sila nepristojno in neka skupina je celo brutalno navalila na naprednega akademika Culačiča in ga s topim orodjem tolkla po glavi. Akademik je dobil težke rane na glavi in je ves krvavel. Ta dogodek je opazil iz svojega stanovanja prof. dr. Serko, ki je takoj nudi ranjencu zdravniško pomoč. Policija je nato napravila kordon med obema skupinama, ni pa smatrala za potrebno pregnati klerikalce, ki so še vedno nesramno izzivali. Zavladal je kmalu mir, kajti naprednjaki so ostali do 17. ure na svojih mestih in krepko stražili dohode do univerze.

Danes se je klerikalci pač lahko na lastne oči prepričali, da je proti njim celokupna napredna akademska omladina. O kakem razkolu v naprednih vrstah, zlasti med »Triglavan«, kakor je to trdil »Slovenec«, ni niti govora.

Ker klerikalna omladina ni prenehala s svojimi izzivaji, je bila končno celo policija prisiljena stopiti resno v akcijo in razgnati klerikalce. Ob 17. uri je bil izprazen Kongresni trg in kmalu nato se je tudi napredna omladina podala na svoje domove.

Nemoralne kombinacije

DR. VLADIMIR RAVNIHAR KANDIDAT KLERIKALCEV V LJUBLJANI

Na zaupnem sestanku v Kranju je dr. Korošec izjavil, da SLS v Ljubljani pod svojo firmo ne postavi kandidature. Na eni strani ona nima pri odkritem nastopu niti najmanjšega izgleda na kakršenkoli uspeh, nasprotno je številu njenih pristašev občutno padlo, na drugi strani pa bi hotela z zvijačo in intrigami zanesti čim največ zmešnjave v napredne vrste ter kar najbolj škodovati narodni fronti. V zvezi z raznimi klerikalnimi kombinacijami se že več časa vedno znova pojavlja ime dr. Vladimira Ravniharja. Govori se, da se vršijo živahna pogajanja za skupno kandidaturo klerikalcev, narodnih socialcev in Ravniharjeve skupine. Poskušalo se je tudi stopiti v stik z SKS. Danes nam javljajo z zelo zanesljivo strani, da je med drjem. Ravniharjem, NSS in klerikalci že sklenjen soorazum v tem smislu, da bi se v Ljubljani postavila klerikalna kandidatura pod firmo takozvanega opozicijskega bloka (ki je, kakor znano, že žalostno razpadel). Klerikalci naj bi določili kandidata ter iščejo človeka, da gre za njih po kostanj v žerjavico, namestnik pa bi bil dr. Ravnihar!

To je tisti dr. Ravnihar, ki je predsednik mestne organizacije radikalne stranke v Ljubljani, torej stranke, katera stoji v najostrejšem boju tako proti klerikalcem, kakor proti vsem njihovim pomagačem in potuharjem. Dr. Ravnihar bi moral biti torej že odločen na svoj »trinaesti skok«, ako bi hotel resno pristopiti kombinaciji, ki je direktno sovražno naperjena proti Narodnemu bloku, katerega integriteto del je NRS.

Mi opozarjamo narodno javnost na

V naprednih vrstah je vladalo veselo razpoloženje. Solidarnost naprednjakov se je manifestirala na dovolj jasn način in kar je glavno, klerikalna stavkarska akcija se je popolnoma ponesrečila. Klerikalci so tako danes zopet doživeli novo blamažo.

DANES SE ZOPET ZAČNO PREDAVANJA V ZAGREBU.

Zagreb, 4. decembra.

Ker je vsled večerajšnje odredbe prorektorja vseučilišče do nadaljnjega zaprto, se je zbralo danes dopoldne na vrtu pred univerzo okoli 500 dijakov, ki so zahtevali, da se vseučilišče takoj odpre in nadaljuje predavanja. Ker zahtevi ni bilo ugodeno, je akademika mladina sprejela resolucijo, v kateri odločno protestira, da manjšina iz čisto političnih razlogov preprečuje veliki večini dostop na univerzo, profesorjem pa predavanja. Obsoja obenem pristransko postopanje prorektorja in zahteva: 1.) Takojšnjo otvorenje univerze in omogočenje predavanj z vsemi razpoložljivimi sredstvi. 2.) Najstrožje preiskavo proti onim, ki so se s silo uprli odloku akad. senata in disciplinarno kaznovanje krivcev.

Medtem ko se je vršila skupščina akademikov, je imel akad. senat sejo, na kateri je sklepal, ali naj se univerza odpre ali naj ostane nadalje v veljavi odlok prorektorja. Senat je končno odločil, da se jutri univerza odpre in nadaljnje redna predavanja. Svojo predavanj bo zaščitena z vsemi sredstvi.

Volilni pokret

Prva ofsetljiva kandidatura Narodnega bloka v ljubljanskem okrožju.

Iz Žužemberka nam poročajo 4. decembra:

Danes se je tu vršila seja srezkega odbora NRS za okraj Novo mesto. Bivši minister dr. Niko Zupanič je poročal o politični situaciji ter o enotnem postopanju Narodnega bloka, ki je za ljubljansko volilno okrožje sklenil sporazum, po katerem pripadejo radikalni stranki kandidature v treh srezih. Dr. Zupanič je obvestil delegate NRS, da je ljubljanski sporazum kot prvi pri vodstvih obeh vladinih strank v Beogradu izzval živahno zadoščenje ter jih je pozval, da naj med nacionalnimi elementi v skladu sodelovanja z zavezniki iz vrst JDS razvijejo kar najživahnejše političnoprosvetno in agitacijsko delo, da bo zmaga Narodnega bloka tudi v ljubljanskem okrožju čim bližje.

Dr. Zupaničeva izvajanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem na znanje ter so delegati z navdušenjem odobrili enotni volilni nastop napred-

Inserente božičnih daril

opozarjamo, da izide z ozirom na to, da je bilo »Jutro« prošlo nedeljo kljub nakladi 21.000 izvodov razprodano,

tudi v nedeljo v pomnoženi izdaji.

Trgovci! Obrtniki! Podjetja!

Izkoristite priliko. V tako ogromni nakladi morajo imeti oglasi

najboljši uspeh.

Oglasi za nedeljske številke naj se oddajo v upravi »Jutra« v Prešernovi ulici št. 4 do sobote do 3. ure popoldne.

nih in nacionalnih elementov v Sloveniji pod zastavo Narodnega bloka.

Nato se je vršila razprava o postavitvi kandidature za novomeški srez, za katero je glasom sporazuma v Narodnem bloku kompetenten srezki odbor NRS novomeškega okraja. Za kandidata Narodnega bloka v volilnem srezu Novo mesto je bil nato soglasno in z enodušnim odobravanjem proglašen dr. Niko Zupanič.

Dr. Zupanič je kandidaturu sprejel, kar se bo sporočilo sreznemu odboru JDS, da se organizira skupno agitacijsko delo.

Politične beležke

+ Mandatar mamonistov Poročali smo, kako je dr. Gosarju uspelo na zborovanju svojih krščansko socialnih delegatov uveljaviti resolucijo, da frakcija pri teh volitvah navzlic razpriljam nastopi še skupno z SLS. Ker se je med krščansko socialnimi volilci radi tega začela širiti upravičena sumnja, da je dr. Gosar peditiral za skupen nastop kot mandatar buržajske in koritarske klikke v vodstvu SLS, skuša dr. Gosar v svoji »Pravici« opravičevati resolucijo, toda z opravičevanjem le podaja sliko nezadovoljstva in razumljive odpornosti preprostit klerikalnih slojev proti farovski »magnatski politiki SLS. « Ali se nas vse to kaj tiče, ali ima ves spor o centralizmu in avtonomiji za naše delavstvo, sploh za naše male ljudi večje kaj pomena? Ali bo zato kruh kaj cenejši, ali bodo plače zaradi tega višje, ali bodo delavni pogoji, pod katerimi mora siromak prodajati kapitalistu svoje delovne moči in s tem več ali manj samega sebe, postali zaradi tega ugodnejši? Tako vprašujejo mnogi tovariši in neredko se čuje, da je ves ta boj za avtonomijo in centralizem samo prazno slepilo, s katerim se mami nevedno delovno ljudstvo, da ga vladajoči krogi in sloji tem lažje izkoriščajo!... Tako govorijo krščansko socialni proletarci in kakor dr. Gosar sam priznava, vsi mali ljudje v klerikalni stranki, ki s treznim preudarjanjem najbolje spoznavajo, da je farovski »magnatski« jalova gonja za avtonomijo le »prazno slepilo«. A dr. Gosar vseeno še prepričuje, da se bo še enkrat treba pogotati v borbo za — »svobodo« Slovinci. Zato pa se je vodstvo SLS obvezalo, da kandidira njega, g. Kremžarja in še nekatere druge »katoliške proletarce...«

+ Radičeva korupcijska klika v skripih. Na Lovrekovičeve javne obtožbe, kako je Radičeva ožja porodičarska klika pomeverjala seljski denar, razsipala z volilnimi milijoni kakor pujs z mehonom in uganjala zakulisne boljševiške mahinacije, na vsa ta strahotna razkritja ne ve »Slobodni Dom« ničesar drugega odvrnil, kakor da je Lovrekovič »bivši človek« in da je njegovo javno pismo »polno takih neistinitosti, za katere je premalo reči, da so laži...« Tako komодно in vzvišeno hoče razzajlena Radičeva klapa likvidirati svoje umazane naje. A ne bo šlo gladko, ker ljudstvo, najs tudi tako zaslepljeno, kakor Radičevi verniki doslej, želi čiste račune in jih bo tudi zahtevalo, ko se razkrijejo še nadaljnje lumparije, ki jih ve Lovrekovič; saj jih mora vedeti, ker je Radičeva pokvarjena gospoda žvela in rastla izključno na lažeh, sleparstvih in guljenju nezavedne seljske mase.

+ Radičevi hočejo Lovrekoviča uničiti in ubiti. Beograjska »Reč« prinaša vest, da je k Vinku Lovrekoviču prišel nek mladenič in mu povedal, da je od Predavca prejel 10.000 Din podkupnine, da Lovrekoviča ubije in mu zažge hišo. Če se mu zločin dobro obnese, mu je Predavec obetal še naknadnih 10.000 Din. Fant je Lovrekoviču pokazal denar in izjavil, da Lovrekoviča spoštuje, svetuje pa mu, naj se odpravi z doma, ker sicer utegne kak drug radičevce izvršiti Predavčevo naročilo. Lovrekovič je stvar prijavil varžinski policiji, ki zdaj čuva njegovo hišo v Kapeli, da mu je radičevci ne zažgejo. Sredstva, kakršnih se radičevska klika skuša posluževati proti svojim političnim nasprotnikom, najboljše ilustrirajo njen gadj bes pred propastjo in izzivajo najstrožjo pozornost varstvenih oblast.

+ Bolj kraljevski od kraljevih so zdnje čase postali vojvodinski narodnostni manjinarji, osobito pa tamošnji Nemci. Se je dobro v spominu, kako so nemški poslanci pred meseci dajali Radičevemu veličanstvu tribut na mirovniških skupščinah. Oltar pa jim je Radič začel verbovati volilce, so na mah spokorni in državni. Novosadski »Deutsches Volksblatt« v koloskih uvodnikih poudarja, da se nemško bivalstvo v Vojvodini ne bo nikoli dalo zmečati z republikansko pro-

pagando. »Švabi so kralju zvest narod ne manj iz prepičanja kakor iz predurka. So vse preveč lojalni in realni, da bi z republikanskimi sanjarji mogli igrati nevarno igro. Znalci se bodo tudi v bodoče varovali pred nepremišljenostmi, ker vedo, da bi kot republikanci za druge nosili kožo na trg. Od Radičeve stranke, ki mora sama čuvati svojo eksistenco, nimajo ničesar pričakovati. Najmanj v nacionalnem oziru. Nemcem v Vojvodini se godi mnogo boljše kakor njihovim tovarišem na Hrvaškem in v Slavoniji. Za republikansko demagogijo med resno mislečimi Švabi ne sme biti mesta...« Tako se zdaj glasijo konfesije naših Nemcev.

Iz demokratske stranke

Iz tajništva. Uljudno naprosamo vse krajevne organizacije in poverjenišva, da nam nemudoma sporoče točno število članstva z dne 30. novembra 1924. Čim prejmemo poročila, dopolnjemo vsem novo došlo članske izkaznice, koje treba nujno razdeliti vsem našim organiziranim članom. Poročila je priložiti točen seznam članstva, da določimo iz centrale že zaporedne številke.

V nedeljo dne 7. decembra se vrši občni zbor k. o. JDS za Cerknico ob 3. uri popoldne. Udeležiti se ga g. dr. Rape iz Ljubljane.

Na Jesenicah se vrši okrožni sestanek za radovljiški okraj istega dne ob 2. uri popoldne v restavraciji g. Humra. Udeležiti se ga g. Franc Majcen iz Ljubljane.

V Dobrunjah se vrši občni zbor k. o. JDS v telovadnici g. Anžiča ob 2. uri popoldne. Priide delegat iz centrale.

V Novem mestu se vrši okrožni sestanek za novomeški in črnomeljski okraj ob 1. uri popoldne v Citalnici. Udeležiti se ga delegat iz centrale.

IZ ZVEZE KULTURNIH DRUSTEV.

V nedeljo dne 7. t. m. se vrše sledeča predavanja:

Sodražica. Prof. Fran Dolžan »O postanku sveta«. Podrobnosti na lepkih.

Štepanja vas. Predava gosp. ravnatelj Lovro Tepina ob 4. uri popoldne v sokolski telovadnici »O prvi pomoči živini v sili«.

Rečica - Bled. Predava g. prof. Josip Jeras »Slike iz nacionalne zgodovine in svetovne vojne«. Podrobnosti na lepkih.

Brusnice pri Novem mestu. Predava g. Fran Malasek ob 7. uri jutraj v prostorih g. Martina Lenčarčiča »O splošnih poljedelskih vprašanjih«.

Birčna vas pri Novem mestu. Predava g. ravnatelj Anton Mervič ob 14. uri v prostorih g. Zupaničiča »Naša bodočnost, gospodarski razvoj«.

ZELEZNIKI. Predava dr. Joža Bohinjev v Sokolskem domu ob 4. uri popoldne »O neugodnem in bolniškem zavarovanju«.

Borovnica. Predava g. inž. Ante Ružič v sokolski telovadnici ob pol 8. uri zjutraj »O gozdarstvu«.

Vrhnika. Predava dr. Čadež v sokolski dvorani ob 3. uri popoldne »O zemeljskih katastrofah«.

Ihan. Predava g. Anton Likozar v prostorih g. Miheličiča ob pol 4. uri popoldne »O splošnih gospodarskih vprašanjih«.

Grosuplje. Predava g. ravnatelj Pestotnik ob 3. uri popoldne »O prvi pomoči živini v sili«.

Cerknica. Ob 8. uri zvečer radiokonsert in predavanje g. Blagajnet.

Po svetu

— Eksplozija pri nastopu novega predsednika Mehike. Pri slovesnostih, ki so se vršile ob priliki nastopa novega predsednika mehičanske republike, generala Callesa, je padla iz nekega vojaškega voza, v katerem so bile eksplozivne snovi, na tla raketa, ki je eksplodirala s močno detonacijo. Dva otroka sta bila pri tem ubita, okoli 20 oseb, večinoma vojakov, pa je bilo ranjenih.

— Izpremembe v poljski diplomaciji. Legacijski svetnik poljskega poslanstva na Dunaju, grof Karel Romer, je imenovan za poljskega poslanika v Sofiji. Bivši poslanik v Stockholmu, grof Michalowski pa za poslanika v Budimpešti.

— Ruska cena za Besarabijo. Oficijozni rumunski »Vitorul« objavlja obširne komunikacije o potranji politiki Rumunije, v katerem poudarja vest, da je Rusija ponudila Rumuniji priznanje Besarabije, ako se odprave Rumunska vlada zahtevi po rumunski zlati zalogi v Moskvi, ki jo je zaplenila sovjetska vlada o priliki revolucije. Rumunska vlada je baje pripravljena na podlagi te ponudbe obnoviti pogajanja z Rusijo.

Kako blagoslovljajo klerikalci »svobodo prepričanja«.

Od sobote dne 6. t. m. dalje: največji monumentalni filmski umotvor vseh časov:

HELENA - PADEC TROJE.

Rezervirajte vstopnice, telefon št. 730.

6026a

Kino „Ljubljanski dvor“. Telefon št. 730.

Naši kraji in ljudje

Prevedba članov Narodnega gledališča

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani nas je naprosila, da z ozirom na včerajšjo brzojavno vest o prevedbi članov Narodnega gledališča v Beogradu — priobčimo sledeče pojavnosti:

Pred par meseci se je sestala v Beogradu posebna, iz zastopnikov raznih ministrstev sestavljena komisija, kateri je bila poverjena sestava predlogov za prevedbo članstva državnih narodnih gledališč. Iz Ljubljane sta sodelovala v tej komisiji upravnik g. Hubad in predstojnik Udrženja gledaliških igralcev g. Betetto. V tej komisiji so se natančno pripravili podrobni predlogi glede razvrstitve članstva. Ker dalje časa niso bile te prevedbe v ministrskem svetu potrjene in nato podpisane, obrnila se je ljubljanska gledališka uprava s posebnim dopisom z dne 3. novembra t. l. v Beograd ter urgirala prevedbo ljubljanskih članov. V tem svojem dopisu je uprava tudi izjavila, da je pripravljena izpolniti vsa rešenja glede prevedbe svojih članov, ako se ji pošljejo uradne tiskovine. Na ta svoj dopis pa ni dobila uprave nobenega odgovora, pač pa je bila 24. novembra pozvana v Beograd, da se prevedba končno veljavno izvrši. Dne 29. novembra je prejel upravnik Hubad v umetniškem odeljenju ministrstva prosvete tiskovine za prevedbo z naročilom, da jih izpolni v smislu sklepov komisije. Te prevedbe se sedaj izvršujejo in se v par dneh odposljejo ministrstvu prosvete. Istočasno je prejela formularje za prevedbo tudi zagrebska uprava, beogradska pa jih je izročila umetniškemu odeljenju 28. novembra.

Konferenca o tujskem prometu

Te dni se je vršila v Beogradu v dvorani Razredne loterije javna konferenca, na kateri je bilo sprejetih več važnih sklepov z ozirom na pospeševanje naše turisticke in tujskega prometa v obče. Konferenca so se udeležili poleg predstavnikov raznih ministrstev, tudi delegati nekaterih trgovskih in obrtniških zbornic v naši državi.

Na konferenci je bilo prečitanih več zanimivih referatov, na podlagi katerih je bilo sprejetih nekaj resolucij. Konferenca se je postavila na povsem pravilno stališče, da je treba turisticke čim izdatnejše podpirati. V prvi vrsti mora skrbeti za razvoj turisticke država sama, a tudi privredne institucije ter vsak poedinec, ker le na ta način je upati, da se bo država krepko razvijala tudi v ekonomskem pogledu. Sklenjeno je bilo, da se sprovede čimbolj široka organizacija de obstoječih društev in da se ustanovijo nova društva. Ker je za razvoj tujskega prometa nujno potrebnih tudi več udobnih solidnih hotelov, je bilo sklenjeno, da se tudi temu vprašanju posveti vso pozornost. Ugotovljeno je bilo tudi to, da naša kopališča, dasi so v zdravstvenem oziru nad vse sijajna, še ne morejo konkurirati, ker nimajo udobnosti, kakršne imajo po pretežni večini druga inozemska kopališča. V tem pogledu se je stavilo za vzgled zlasti Opatijo, ki je bila

pred dobrimi 40 leti navadna vas, dočim je danes svetovnoznano letovišče. Naša morskala obala je lepša od italijanske in francoske rivjere, o čemur pričajo številni članki, ki jih pišejo v vseh svetovnih listih priznani poznavalci letovišč in morskih kopališč. Ako bi se ti kraji primerno uredili, bi imela država od njih ogromne koristi.

Zanimiva je tudi statistika o tujcih, ki so letos posetili naša letovišča. Največ ljudi je obiskalo naše lepo Primorje in sicer okoli 70.000. Med letoviščarji zavzemajo prvo mesto naši državljani, a takoj nato slede Čehoslovaki, Avstrijci, Nemci, Angleži in Madžari. Angležem je nad vse priljubljen zlasti Dubrovnik, ki je imel letos obilo gostov iz Anglije.

Z ozirom na razvoj tujskega prometa zavzema drugo mesto med našimi pokrajinami naša ožja domovina — Slovenija, katero je posetilo letos okoli 40.000 ljudi. Bosno in Hercegovino je posetilo okoli 20.000 ljudi, glede ostalih pokrajin pa še ni izdelana točna statistika. Med našimi mesti je najbolj posejana prestolnica — Beograd.

Klic iz Prekmurja

Minulo je nekaj mesecev, odkar je prekmurški narod svečano proslavil petletnico svojega osvobođenja od madžarskega gospodstva in združitve Prekmurja z materjo Jugoslavijo. Ognjevitve besede govornikov so globoko in živo posegle v srca zbranega naroda, ki se je navdušeno in poln ljubezni do domovine vračal na svoje domove. Da pa navdušenost ne preneha, je na vsak način potrebno preskrbeti drugih govornikov (knjig), ki bi prišli v vsako našo hišo in skrbeli zato, da seznanijo najmlajšega otroka Jugoslavije s svojo družino in s tem pridobijo njegovo ljubezen. Naše ljudstvo se zaveda, da je slovensko, a ne vse. Glavna krivda je v tem, da ne pozna vrednosti slovenskega jezika, še manj pa zakladov celokupne države. Zato je potrebno predvsem, da naš tamkajšnji narod seznanimo z našim slovstvom in z našo lepo, bogato domovino. V to pa so potrebne knjige in zopet knjige, ki naj bi romale od hiše do hiše. Organizacija prekmurških dobrovoljcev s sedežem v Bratonicah, katere člani so bili prvi boritelji za edinstveno državo v Prekmurju, si je stavila v svoj program ustanovitve knjižnice, iz katere bi razpošiljali knjige po vsem Prekmurju.

Vsled tega se vdano obračamo na vse slovenske rodoljube, društva, knjižnice, čitalnice, knjigarne, narodno čuteče posameznike itd., da nam blagovolijo prisločiti pri ustanovitvi prekmurške knjižnice na pomoč, ter nam v to svrhu pošljejo par knjig na naslov: »Organizacija prekmurških dobrovoljcev v Bratonicah, p. Beltinci.

Kdor takoj da, dvakrat da. Obenem pa stori veliko delo na narodnem polju za Prekmurje, ki se bo vedno hvaležno spominjalo svojih dobrotnikov.

Upamo, da najde klic z Prekmurja povsod odprta srca, odprte roke in odprta vrata med našimi rodoljubi. V imenu organizacije prekmurških dobrovoljcev se je naprej zahvaljujem za dobrodošle darove poslane za slovenske brate v Prekmurju.

Pavle Horvat, predsednik.

Bratje Petkovići

(Ob desetletnici smrti novodobnih Jugovijev.)

V petek je preteklo 10 let, odkar je umrl junaške smrti na Konatiji srbski major Milutin Petković. Petković je bil iz one generacije, ki pripada legendarnim časom, čeprav je čisto blizu sedanjosti. Izviral je iz rodbine, ki je stala posebno po svoji iskrenosti in izredni ljubezni napram domovini, visoko nad nivojem svojih sodobnikov. Rodbina Petković se more v pravem pomenu besede primerjati z legendarnimi brati Jugovijci. Zrtvovala je namreč v prvem letu vojne za svobodo domovine in ujedinjenju našega troime-nega naroda nič manj kakor pet sinov.

«Krenimo v Avstrijo, pa če padem prvi!» Tako je govoril eden izmed bratov Petković, ko je aneksija Bosne in Hercegovine klicala takratno srbsko omladino k maševanju. Bil je to mladi Aleksander Petković, ki je prvi zrtvoval svoje življenje za ujedinjenje. Kot rezervni kapetan je na čelu svoje-ga bataljona dne 6. avgusta 1914, ko je ob srbski meji že divjala svetovna vojna, junaško naskočil avstrijske postojanke ob Drini in jih takoj zavzel. Usoda pa je hotela, da je bil on med prvimi žrtvami Srbije in obenem kot najmlajši prvi iz rodbine Petkovićev.

Tri mesece kasneje je padel major Milutin Petković, stebel domače hiše, najmarkantnejši in izrazitejši zastopnik rodbine. V srditih bojih na Konatiji je v najkritičnejšem trenutku hrabril svoj bataljon in jurišal skozi točo krogel naprej. Sredi zmagovitega boja ga je zadela sovražna krogla in upihnila njegovo viteško življenje.

Po tej veliki žrtvi, ki je težko zadelo ne samo rodbino Petkovićev, ampak sploh srbsko vojsko, je smrt za trenutek prekinila svoje delo, da potem še bolj surovo navalila na Petkovićev. Dne 1. oktobra 1915. je padel pri Požarevcu tudi tretji aktivni kapetan Nikola Petković, komandir mitrelješkega oddelka v 22. vardarskem polku. Mlad kot kaplja rose, je padel takorekoč pred očmi svojih dveh še živih starejših bratov, ki sta ga hoteli spraviti v zavetišče. Toda Nikola je odgovoril: »Ničdar ne bom tugal za smrtjo svojih bratov! Zaledje bi pomenilo za mene smrt!« In ostal je na svojem mestu, ne strahuč se velike premoči sovražnika. Nekega dne, v hudem ognju, ga je sovražna krogla

Dame pozor!

Na serijo izgotovljenih družabnih toalet, damskih kot dekliških. Zadnji pariski modeli. Cene vsakomur dosegljive.

Modni atelije M. Šarc, Kongresni trg 4-I

zadela sredi prs, okrašenih z najvišjimi odlikovanji. Težko ranjen je bil pre-peljan v bolnico, kjer je dne 1. oktobra 1915 izdihnil. Zadnje besede komaj 23-letnega junaka so bile: »Kako stoji naša?«

Mladega Nikolo še niso dobro položili v grob in že je padel 2. oktobra 1915 tudi četrti brat, Svetozar Petković, rezervni pešadijski podporočnik, kateremu je ob priliki prve osvoboditve Beograda blagopokojni kralj Petar lastnoročno pripel na pri Kara-gjorgjevo zvezdo. Padel je pri Veliki Moštanici, ko se je morala srbska armada vsled ogromne premoči Nemcev in Avstrijcev umikati iz svojih postojank in nastopiti zgodovinsko Golgoto v Albanijo. Pri Skadru je padel končno še zadnji iz rodbine Vladimir Petković, kaplar iz 11. polka.

Hrabra srbska vojska, ki je šla v vojno s petimi Sokoli, s petero bratov Petkovićev, se je umikala v Albanijo brez njih. Vsi so položili svoje življenje za idejo svobode in edinstva svojega naroda. V hiši teh novodobnih Jugovijev je ostala samo stara majka Petković s svojimi hčerkami, ona velika srbska mati, ki je s svojo veličino še nadkrillila zgodovinsko majko bratov Gračevov. »Pojdite deca moja,« to so bile besede, s katerimi je spremila majka Petković svoje Sokole v boj. »Naj vas duva Bog in ne vrnite se osramo-čeni. Raje vas vidim mrtve!« — »Ne boj se, majka,« so ji odgovorili sinovi. »Za domovino in za čast smo pripravljani vsak trenutek umreti! In če nas objame veličastna smrt, ne jokaj za nami! Srbija ima še dosti sinov in na katerakoli vrata boš potrkala, povsed te bodo sprejeli z odprtimi rokami!«

Sinovi so odšli in držali svoje besede. Padli so junaki drugi za drugimi. In ko je končala velika vojna, tedaj je odšla njihova najmlajša sestra, kakor nekdaj kosovska devojka, po bojišču, iskala svoje izgubljene brate, in se zaklela, da jih bo iskala toliko časa, dokler jih ne najde in pripelje v Beograd.

Ljubljano pred dvema mesecema je za vedno zatislila, kakor smo svoje-časno že poročali, svoje oči tudi junaška mati bratov Petkovićev. Strla na duši in telesu ni klonila do zadnjega trenutka, temveč je gledala smrti mirno v oči. Skromno, tiho in skoro neopazeno so se zaprla za njo večna vrata.

Porote

Ljubljana, 4. decembra. TATVINE IN PONEVERBE.

Drugi dan zimskega porotnega zasedanja sta izpolnili razpravi proti Stefanu Skrtu in Milanu Mulleju. Prvi, 40letni delavec v Kalu pri Kanalu, je bil že 7krat kaznovan radi tatvine, poslednjič precej obično na 3 leta težke ječe in izgon iz države, kar ga ni izpametovalo. Zaprta je znova svojo priljubljeno obrt dne 28. avgusta v gostilni Ivana Petriča na Brezovici, kjer je prenočil. Zgodaj zjutraj je vstal in zagledal na mizi dva svežnja raznega blaga, ki jih je bil pustil prejšnji večer krošnjar Marko Popović. Zamakala sta ga in odnesel jih je sabo. Ker pa sta mu bila pretežka, je izbral najlepše kose blaga, ostalo pa pustil na tleh ob cesti in se odpravil v Ljubljano. Najprej se je oglašil pri Ceciliji Bricej

Novo mesto, 4. decembra. V SILI.

Danes se je zagovarjal 42letni bivši organist in občinski tajnik v Dolenji vasi pri Ribnici, Ivan Govca, ki je obtožen, da je izvršil več poneverb v skupnem znesku preko 50.000 K.

Poleti 1923. so dobili občinarji Dolenje vasi od ministrstva za socialno skrbstvo vagon koruze po znižani ceni. Razpečevanje je prevzel trgovec Rigler. Ker pa ljudje po večini niso takoj plačali, je Rigler poveril občinskega tajnika Govca, naj on iztirja kupnine od ljudi. Ta je naročilo tudi izvršil, ni pa izročil denarja Riglerju. Poneveril je tako preko 39.000 K. Po njegovem begu so pregledali tudi blaginjske knjige občine in ugotovili, da je Govca na škodo občine poneveril nad 11.000 K in sicer na ta način, da ni oddal v občinsko blaginjo raznih zneskov, ki so jih ljudje plačali kot takse, naklade nli pivo, žganje, na zaklano živino itd.

Obdolženec poneverbe v splošnem priznava, zagovarja pa se, da je imel tako majhne odhodke, da ni mogel preživljati žene in 5 otrok. Njegova plača je bila v resnici naravnost sramotna. Dobival je mesečno 1000 K in imel prosto stano-vanje.

Porotniki so soglasno potrdili vprašanje glede poneverbe občinskega denarja, soglasno zanimali vprašanje glede poneverbe koruze in potrdili soglasno dodatno vprašanje, da je storil prvo poneverbo v nepremagljivi sili. Prvomestnik porotnikov je bil g. Alojzij Bregar. Govca je bil oproščen.

Senatu je predsedoval sodni svetnik Feder, votanta sta bila višji s. svet. Kozina in okrajni sodnik Hočevar, obtožbo je zastopal sodni svetnik Barle, obtožbenca je zagovarjal dr. Režek.

Spirit denat. 95%

za mizarje, prašno olje, pravi krajski firanč, suho in oljate barve, alikarske in plesarske potrebšćine.

Ravhekar & Derganc

Pred škofijo št. 20

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Petek, 5.: »Pri Hrastovih«. E.
Sobota, 6.: »Sestero oseb išče avtorja«. F.
Nedelja, 7. ob 3. pop. pri znižanih cenah: »Firma P. B.« Izv. Ob 8.: »Veronika Deseniška«. Izv.
Ponedeljek, 8. ob 3. pop.: »Mogočni pristan«. Mladinska predstava Izv. Ob 8.: »Sumljiva oseba«. Izv.

Ljubljanska opera.

Petek, 5.: »Jenufa«. B.
Sobota, 6.: Zaprti. (Generaina vaja.)
Nedelja, 7. ob 3. pop.: »Gorenjski slavček«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Mariiborsko gledališče:

Petek, 5.: Zaprti.
Sobota, 6.: »Peterčkove poslednje sanje«. Premijera. A.
Nedelja, 7. ob 15.: »Lilioni«. Ob 19.30: »Carmen«. Gostuje g. Camarotta v vlogi Don Jose. C.

Ponedeljek, 8. ob 15.: »Peterčkove poslednje sanje«. (Mladinska predstava.) Ob 19.30 »Apolonov hram«. E.
Torek, 9.: »Carmen«. Gostuje g. Camarotta v vlogi Don Jose. A.

Ljubljanska opera. Danes, v petek, se ponovi prvič opera »Jenufa« slavnega češkega skladatelja Janačka v prvotni izobni zasedbi. Sodelujejo: dame: Thierry-Kavčnikova, Vanečkova, Ropasova itd., gospodje: Banovec, Kováč, Šubelj in Zupan. Dirigira in režira g. A. Balatka.

IV. muzikalno predavanje v Ljubljani pod naslovom »Glasba Čehov« je preločeno na nedeljo, dne 14. t. m. ob 11. uri, na kar opozarjamo mladino srednjih šol.

Ustna kritična revija g. Podbevška. Okoli novega leta se bo vršila v Ljubljani I. kritična revija, na kateri bo predaval g. Anton Podbevšek o vseh sodobnih kulturnih vprašanjih. Revija ne bo omejena samo na Ljubljano, temveč bo gospod Podbevšek z njo nastopil tudi v Mariboru, Celju, Ptuj, Novem mestu, Kranju, Kočevju, Trbovljah in na Jesenicah. Na ta način bodo obravnavana vprašanja kompaktno predrla v javnost. Poleg gospoda Podbevška bodo nastopali tudi drugi.

Mariborsko gledališče je imelo v torek zopet svetel večer z opero »Carmen«. Poleg temperamentnega podajanja gospe Mitrovičeve je publika to pot uživala tudi umetnost dragocenega gosta, zagrebskega baritonista Vučkovića. Obisk je bil sicer

boljši kot prejšnji večer pri »Zrinškemu«, vendar niti od daleč tak, kot bi ga odlični umetniki zaslužili pri svojem prvem gostovanju v Mariboru — in pa trud gledališke uprave, da nam nudi samo nova mila presenečenja. — Upravnik dr. Brenčič se še ni vrnil iz Beograda in tudi ni nobenih vesti, če bo država dala kako subvencijo gledališču. Doslej vzdržuje situacijo vse hvalevredno mestna občina, čutek, ki se te polasti sredi tega avn-zaprta.

»Peterčkove poslednje sanje« v Mariboru. Za Miklavža in za božič bo uprizorilo mariborsko gledališče prvo mladinsko igrjo v letošnji sezoni. Uprizorila se bo Goljeva božična povest »Peterčkove poslednje sanje« v režiji g. Kovčiča.

Gostovanje g. Šarčevca in g. Kralja. Članov ljubljanske drame, napovedano za 6. t. m. v Mariboru, je radi tehničnih težk-odlojeno za nedoločen čas.

Muzikalne kolke priraditve v Mariboru v pretečenem petletju, torej v času 1919 do 1924, je pregledno in izčrpno opisal prof. Hinko Družević. Spis prinaša pravkar izšla 12. številka mesečnika »Popotnik« in je verna slika čustvenega razpoloženja naše šolske mladine, oziroma njenih pevskih učiteljev v tej dobi.

Koncert Eme Destinove v Zagrebu, ki se je imel vršiti tekom decembra, je preložen na mesec januar.

Planist Ciril Ličar, slovenski rojak, urredi v torek, dne 9. t. m. v Zagrebu

koncert, na katerem bo sviral starejšo in novejšo kompozicije.

Amar-Hindemith kvartet pride v Zagreb. Znani nemški kvartet Amar-Hindemith pride sredi meseca decembra v Zagreb, kjer priredi dve produkciji. Prvi nastop bo posvečen starim klasičnim, drugi pa modernistom.

Repertoar beogradskega gledališča obsega ta teden sledeče komade: Onje-gin, Nahod, Manon, Coppelia, Don Pas-quale. Beneški trgovci, Pariska sabota, Navaden človek ter Ugrabljeni Sabinke. V torek je koncertiral v dvorani »Ma-nona« zagrebski kvartet, dan prej pa se je vršil recitacijski večer igralca Kovčičevca.

Premijera v Splitu. V Splitu so te dni proslavili Nušćev jubilej z uprizoritvijo komedije »Sumljiva oseba«. Ki ga pravkar tudi čez ljubljanski oder.

Meštrovčeva razstava v Ameriki, ki se je otvorila dne 19. novembra v New-Yorku, je zadivila vso ameriško javnost. To je sploh prva tako velika umetniš-tona razstava, katero je priredil na ameriških tleh en sam umetnik. Meštrovčeva dela so razstavljena v štirih skupinah; prvi oddelek obsega skulpture v marmorju, drugi v bronu, tretji v kamnu in četrti v lesu. Na ogled so portreti, poprsja in glave vseh velikih osebnosti, katere je napravil Meštrovčič, med njimi tudi kipi Masaryka, Strossmayerja in pesnika Marulića.

Domače vesti

ALMA MATER.

«Kua pa maja?» — «Strajknel»
To je bil klasičen odgovor na klasično vprašanje. Ljubljanski purgarji se namreč nismo še navadili, da imamo sredi mestne občine še akademsko obščino, ki vre.

To je njen privilegij «od pamtive-ka». Kdor se je včeraj pomešal med našo bojevito mladino, je moral imeti svoje veselje: Evo, tako je bilo pred 15 in 20 leti v Pragi, na Dunaju, v Gradcu, Zagrebu. Tako je in bo povsod! Ali veste, da je Radić večkrat sodeloval pri takem ropotu, in sicer na strani nacionalistov? Ali se spominjate, kako so nas Nemci bili, mi pa se branili, — ali kako smo v Pragi pohodili Nemce, na Dunaju dvakrat podirli rampo, in potem, kako so oberstajali zemljoradniki izvršili juriš na univerzo?

Ni čudnega ni, da danes nastopajo proti univerzi in za stavko klerikalci in takozvani «levičarji», da oni nastopajo proti zakonu in njegovi avtoriteti, in ni čudnega ni, da branijo državno avtoriteto in našo univerzo isti, ki so jo pod Avstrijo napadali. Nacionalisti, naprednjaki.

Ni čudnega ni, da so nekateri stražniki včeraj nastopili proti nim, proti katerim je policija nastopala takrat. Ni čudnega ni, če se je eden stražnikov spozabil in po odstopajočem akademiku brez vzroka udaril. Možno se je spomnil lepših časov in septembra 1908, ko je z isto verno delal «ofenzivo» proti narodnim ljudem.

V ostalem pa se bo mesto kmalu pomirilo. Nekateri meščani so z glavnimi zmajevali, češ, «naj raje študirajo...» Natanko isto mnenje so naši očeti imeli o nas, naši dedi o naših očetih, in današnji bojevnik ga bodo imeli — o svojih sinovih. Če se smejo medsebojno ad hominem argumentirati fantje v Londonu, Parizu, Moskvi, in znotraj tega trikotnika povsod, kjer stoji kakšna univerza, zakaj bi ravno v Ljubljani morali uganjati binavščino sami «Musterknaben»? Ali mora res cel naša univerza biti polna meglice? Takšno reč je treba vzeti cum grano, z najboljšo strani. Moč vre. Naša univerza pa bo dala še prav dobro starino. Ze danes je videti, da klerikalci v njej ne bodo imeli svoje kule.

M. A. C.

* Oseba vest. Pisatelj Fran Ka. Meško je bil povodom svoje petdesetletnice imenovan za duhovnega svetovalec lavantinske škofije.

* Pravilnik o prejemkih sodnih tolmačev. Minister pravde dr. Lukinč je podpisal pravilnik o prejemkih stalnih zaprišenih tolmačev pri naših sodiščih. S tem je rešeno vprašanje, ki se je več let zavladovalo.

* Himen. Prošlo sredo se je poročil v Ljubljani g. Josip Vajdeta, jurist, z gosposi Anico Kure iz Čepelja. — V Hrastniku sta se poročila vrla sokolska delavca g. Miloš Roš z gđ. Lilo Vastičeva. — Iekrene čestitke!

* Napredovanje rezervnih oficirjev. Ministarstvo vojske in mornarice pripravlja velik ukaz o napredovanju rezervnih oficirjev, po katerem bodo avanzirali vsi oni, ki so po zakonu pridobili to pravico in ki so se v smislu obstoječih predpisov za to prijavili s predpisanim raportom.

* Smrtna kosa. V Novem mestu je umrla v noči od srede na četrtek gospa Amalija Gerdešič, vdova po dvornem svetniku in predsedniku okrožnega sodišča v pok. Dosegla je starost 86 let. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz hiše žalosti v Novem mestu. Blag ji spomin, žalujemo našemu sožalju!

* Himen. Na narodni praznik sta se poročila na Kumu g. France Škarja in gosposi Nada Peganova. Bilo srečno!

* Veliki uspehi olimpijskega zmagovalca Leona Stuklja na Finskem. Sokol Leon Stukelj, svetovni telovadni prvak, ki se mudi že dalje časa na Finskem, je poslal iz Viborga sledeče, z dne 24. novembra datirano pismo: «Včeraj sem prvič nastopil v viborgskem gledališču pred finl. publiko ter si jo na mah osvojil. Obča kritika je, da takega telovadnega mojstra še ni bilo na Finskem. Pred kratkim sta namreč prispela v Viborg iz Nemčije dva telovadca in ostala tam kaj kot telovadna učitelja. Na banketu so mi podarili krasno palico s srebrno kljuko in monogramom ter znakom tel. društva. V četrtek nastopim v Zönanu, v nedeljo v Helsinkforsu, potem pa domov.»

* Velikodušen dar. G. Franc Doleue, veletrgovec z lemom v Škofji Loki, je naklonil «Sokolom» odru v Predvorju nad Kranjem 20.000 K ter več lesnega materiala. — Industrialec g. Böhm iz Frana pri Mariboru je daroval o priliki 50 letnice svojega rojstva za nabavo knjig revnim framskim učencem 500 Din. Velikodušna darovalca iskrena hvala.

* Obrina zadruga lesnih strok v St. Vidu pri Ljubljani razglasa, da bodo vajenike, oziroma pomočnike preizkušnje za zadrugo pripadnike prve dni meseca januarja 1925. Reflektanti naj vložijo pri zadrugi načelavcu nekoliko mese pranje, katerim je priložiti dokaz o redovito preštani učni dobi, krstni list in eventualno šolsko izpričevalo, najkasneje do 21. t. m. Dan preizkušnje se vsakemu posamezniku naznanja pisмено. — Berič Rok, sadružni načelnik.

* Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo. Za občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo za poslovno leto 1923., ki se bo vršil dne 15. decembra t. l. v Ljubljani, so se že razposlale gg. delegatom, izvoljenim za leto 1923., poverilnice in glasovnice potom pošte priporočeno. Če bi ta ali oni izmed gg. delegatov ne dobili poverilnic in glasovnic, naj takoj to naznanijo Kmetijski družbi radi pravočasne reklamacije.

* Hrvatski turisti na Kamniškem sedlu. V dnevi 7. in 8. decembra priredi Hrvatsko planinarsko društvo izlet svojih članov na Kamniško sedlo. Odhod iz Ljubljane dne 7. t. m. s kamniškim jutranjim vlakom. Za ilane, ki so prosti samo v nedeljo, pa priredi Hrvatsko planinarsko društvo enodnevni izlet na Kum pri Zidanem mostu.

* Inozemci v domačih podjetjih. Inspekcija dela opozarja vse delodajalce, ki zaposlujejo inozemske delavce in namočence vseh kategorij, da so v smislu obstoječih predpisov dolžni vsako izpremembo službenega razmerja najkasneje v roku treh dni po izstopu, oziroma premešitvi inozemca, prijaviti pristojni Inspekciji dela. Prekršitev tega predpisa se bo, kakor tudi zaposlovanje inozemcev brez dovoljenja ministrstva za socialno politiko, odnošno Inspekcije dela, najstrožje kaznovala. Pripominja se, da je Inspekcija dela v zadnjem času kaznovala več podjetnikov z obširnimi globami do 2000 Din ter se interesirani službodajalci ponovno opozarjajo, da se glede zaposlovanja inozemcev točno držijo predpisov, ker se bo v smislu § 128. zakona o zaščiti delavcev z dne 28. februarja 1922., «Uradni list» 211-74, vsaka prekršitev kaznovala z denarno globo do 3000 Din. Tozadevne predpise vsebuje Pravilnik o zaposlovanju inozemskih delavcev z dne 9. julija t. l. «Uradni list» 215-71.

* Cestnega mojstra išče cestni okrajni odbor škofjeloški za svoj okraj. Interesenti se opozarjajo na «Uradni list» številka 100 z dne 31. oktobra. Rok je podaljšan do 31. decembra.

* Potres v Škofji Loki. V sredo, okoli 10. zvečer, so čutili v Škofji Loki precej dolg, valovit potresni sunek. Zazibalo se je trikrat, vendar pa ni zaznamoval nobene škode.

* Posvečenje ruske cerkve v Beogradu. Dne 12. decembra se na svečan način izvrši posvečenje nove ruske cerkve, ki je bila zgrajena na beograjskem starem pokopališču. Posvečenje bodo prisostvovali delegati ruskih kolonij iz cele Jugoslavije ter zastopniki oblastev in raznih korporacij.

* Avijatika v državah Male antante. — Po inicijativi našega aero-kluba v Beogradu se je zasnova akcija za ustanovitev zveze in kolaboracije avijatik v državah Male antante. Predsednik našega aero-kluba je bil te dni v Rumuniji, kjer je konferiral o tej zadevi z rumunskim prestolonaslednikom Karlom, ki je predsednik rumunskega aero-kluba. Na tej konferenci se je tudi razpravljalo o pospeševanju aeronavtične industrije v državah Male antante na bazi kolaboracije. Prihodnje pomlad se vrši v Beogradu aeronavtičen kongres. Tudi Čehi so že pristali na to akcijo.

* Milijon ljudi bolnih na malariji. Po službenih podatkih ministrstva za narodno zdravje je v naši državi bolovalo letos na malariji nad milijon ljudi. Od teh se jih je približno polovica zdravila na postajah za pobijanje malarije. Samo na trogirski postaji je nad 100.000 ljudi iskalo zdravniško pomoč. Ministrstvo za narodno zdravje odpira v kratkem novo bakteriološko postajo v Gospiču.

* Avtomobilska nesreča. Pri železni Kapli na Koroškem se je prošle nedelje pripetila težka avtomobilska nesreča, pri kateri so smrtno ponesrečile tri osebe. Neki avto iz Gradca, s katerim so se vozili trije potniki in šofer, je v gosti megli zavozil na stranpot ter se osem metrov globoko prevrnil v strugo Obršičev. V pondeljek jutraj je našel neki delavec v Obršiči razbiti avtomobil in trupla ponesrečencev.

* Vandalizem. Med Brežicami in Vidmom je dne 3. t. m. neznan zlikovec vrget v vlak št. 728 kamen, razbil dve šipi ter lahko ranil dve osebi. Radi teme ni bilo mogoče dognati, kdo je storilec.

* Pastolovec «Peter Frakelj». V okolici St. Ruperta na Dolenskem se klati potepuh, kateremu pravi ljudstvo «Peter Frakelj». Možakar je nevaren tat in potepuh. Na vesti ima že nešteto vlovov. Orožniki ga zasledujejo že okrog pol leta, toda navihane se jim zna vedno pravočasno umakniti na varno. Kakor hitro pa se čuti zopet nemotenega, se spravi na delo. Tako je pred nekaj dnevi vlomil pri kočarju Antonu Muleju na Okrogu in mu odnesel več obleke in raznih dragocenosti, v skupni vrednosti 2600 Din.

* Vlom v Laškem. Pred nekaj dnevi so neznan zlikovec vdrl pomoči v gostilno Smedej v Laškem. Ukradli so del živalnega stroja, suknjen plašč, več raznega orodja in večjo množico različnih stvari. Z obiskom so napravili lopovi gostilničarju okrog 8000 Din škode. Kot osumljenca, da sta prisostvovala pri vlovu, sta bila aretirana cigana Franc in Ivan Gartner, ki sta se klatila že nekaj časa po okolici.

* Ako si hočeš ohraniti mirne živce, pij čaj pripravljen po navodilu iz čajnih mešanice «BUDDHA». Dobi se ga povsod. 3422

Miklavž na ulici!

Danes popoldne od 5. do 7. ure v avtomobilu s spremstvom. Spretnosti bodo lahko mnogo darov nalovili.

V slučaju slabega vremena se darila razdele v raznih Miklavževih prireditvah.

Iz Ljubljane

u— Odborova seja JNU danes ob 15. uri v uredništvu «Slov. Naroda».

u— Na novinarskem koncertu 1. t. m. je zastopal francoski konzulat v Ljubljani konzularni gerent g. Jean Findeisen čigar ime je vsled ne ljubbe pomote iz našega poročila o tej lepi prireditvi izostalo.

u— Za večer Podbevšek «Kocjančič» predprodaja vstopnice v knjigarni Jugoslovanske Matice.

u— Zabavni večer «Jadranske Straže». Kdor se hoče nepriljeno zabavati, naj pohiti jutri v soboto v Union, kjer priredi «Jadranska Straža» zabavni večer. Sodelovala bo godba Dravske divizije, potem pa gg. Povhe, Lipah in druge pri ljubljene osebnosti. Nihče naj ne zamudi posetiti te prireditve, ki obeta biti zelo animirana. — Prireditveni odsek «Jadranske Straže».

u— Umrli v Ljubljani. Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Amand Fabiani, zasebnik, 76 let. — Elizabeta Turek, gospodinja, 52 let. — Magdalena Zagar, dminarica, 65 let.

u— Navelični življenja. V svojem stanovanju v gostilni «Pri kmetu» v Zg. Šiški se je v četrtek popoldne obesil 72-letni upokojeni železničar Adolf Jurša. Vzrok njegovemu dejanju je bila osamelost in beda. Na lice mesta se je podala takoj po obveščeni komisija s policijskim koncipistom Polcem in zdravnikom dr. Avramovičem. Truplo je bilo po komisijskem pregledu prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

u— Neprijeten obisk v stanovanju. Pred par dnevi se je splazil neki dolgo prstež v stanovanje livarja Ivana Hočevarja v Bohoričevi ulici 5, koder se je preskrbel dobrodu za razno obleko. Raz obešalnik v sobi je snel suknjič in tri pare hlač. Nadalje je pobral iz kovčega perilo, čevlje in srebrno uro z verižico in nato nemoteno izginil.

u— Šentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11 posluje zaradi naraščajočega obiska odšel do 31. marca tudi ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure, vsak delavnik pa od 4. do pol 8. zvečer in izposoja najlepše slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, italijanske francoske in angleške knjige. Vstop v knjižnico ima vsakdo, kdor se zadostno legitimira.

u— Tvrška J. Maček, Aleksandrova cesta, prodaja vsa oblačila za gospode in otroke do božičnih praznikov po znatno znižanih cenah.

u— S. K. Hermes priredi v soboto dne 6. t. m. v prostorih hotela «Bellevue» čajanko z jako bogatim sporedom. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost. 3435

u— S. K. Hermes priredi v petek zvečer svoj prvi Miklavžev večer z obhodom po Šiški. Darila se sprejemajo v vsaki gostilni pred prihodom Miklavža.

u— Novo ustanovljeno društvo «Kolo jugoslovenskih sester» v Štepaniji vasi ima svoj občni zbor dne 14. t. m. ob 15. uri popoldne v sokolski telovadnici v Štepaniji vasi. Članice, pridite v polnem številu. 3436

u— Mestna Orjuna Moste pozivlja svoje članstvo na izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 7. t. m. ob 10. uri popoldne pri Prusniku, Moste. 3450

u— Javen železničarski shod sklicujejo za soboto dne 6. decembra ob pol 8. uri zvečer v Mestnem domu krščansko misleči železničarji, ki z ozirom na nevarne krivice, ki so se zgodile železničarjem za časa Davidovičeve vlade pozivljajo tudi bivšega prometnega ministra prof. Sušnika, da se udeleži shoda in pojasni vzroke, zakaj se je zgodilo pod njegovim ministrom toliko krivih nižjim železniškim uslužbencem, posebno žel. delavcem, upokojevcem in invalidom. Na shod imajo dostop samo železničarji, žel. upokojevcem, invalidi in delavci.

u— Klub esperantistov v Ljubljani priredi v nedeljo dne 7. t. m. v dvorani Kazine v proslavo rojstnega dne dr. Ljudevita Zamenhova, avtorja esperanta, slavnostno akademijo. Po akademiji prost zabava in ples. Začetek ob 20. uri. Vabimo vse ilane in obiskovalce tečajev, kajr kakor tudi po njih vpeljane goste, da se v polnem številu udeležijo te proslave. Ostalim p. n. gostom je vstop dovoljen le proti vabilu. 3437

u— Kdor se hoče na Miklavžev večer res dobro zabavati, naj pride v petek ob 7. uri v gostilno «Drašček», Bohoričeva 9, kjer bo v vrtnem salonu Miklavž v. K. «Triglav» mlade in stare obdaroval. Darila do pol 7. ure zvečer. Vstopnina prosta. 3448

u— Miklavž pride v soboto dne 6. decembra ob 8. uri zvečer v dvorano Kazine. Sodelujejo pri akciji Splošnega ženskega društva v korist ženske bolnice. Vabi vse dobre ljudi! Zabave dovolj. Vstopnina 10 Din. 3441

u— V društvu «Soča» predava v soboto dne 6. decembra v salonu pri «Levu» naš rojak g. višji nadzornik Franc Gombač o temi: «Potopis vojnike s kolesom (biciklom) iz Ljubljane čez Koroško, Tirolsko, Gornjo Italijo v Fran-

cijo do Pariza ter nazaj čez Alzacijo Loreno, Švico, Bodensko jezero, Innsbruck, Celovec v Ljubljano (čez 3000 kilometrov)». Opis doživljanja raznih mest ljudskih običajev ter kmetijskega in kulturnega razvoja v posameznih državah in deželah. K interesantnemu predavanju vabimo vse ilane in prijatelje «Soče». Začetek ob pol 21. uri zvečer. Vstop prost.

u— Sokolsko društvo v Šiški priredi dne 5. decembra v dvorani pri Valjavcu Miklavžev večer združen z igrokazom «Miklavž prihaja». Prireditve se vrši dvakrat in sicer ob 17. uri za odrasle in otroke, ob 20. uri samo za odrasle. Vstopnina znaša k popoldanskemu nastopu: za posameznika 3 Din, za družino do 4 ilane 5 Din. Zvečer za vsako osebo 5 Din. Darila se sprejemajo v petek ob 14. do 16. ure v Citalnici. Po odhodu Miklavža prosta zabava. — Odbor. 3411

u— Pri Miklavževem večeru Splošnega ženskega društva dne 6. decembra v Kazini sodelujejo iz prijaznosti: gđ. Thalerjeva, kvartet gg. Banovec, Pečenko, Završan, Zupan, šentjakobski Miklavž s spreinstvom ter železniški orkester «Sloga». 3440

u— Na današnji Miklavžev večer Šentjakobčanov v Kazini ob 8. uri zvečer opozarjamo občinstvo, da se ga udeleži v največjem številu. Vstopnina 10 Din. Nastop Miklavža ob pol 9. Po obdarovanju ples. 3438

u— Mestni odbor Orjune v Šiški obvešča svoje članstvo in prijatelje, da bo kult. sekcija zopet pričela s predavanji. Prvo se vrši v soboto dne 6. t. m. ob 8. uri zvečer v lokalni br. Štepa. Predaval bo g. prof. Fran Dolžan o pračloveku. Bratje, sestre in prijatelji, udeležite se vzlezanimivega predavanja.

u— Plesne vaje Kluba trgovskih akademikov odpadejo v petek dne 5. t. m. Za nadomestilo se pravočasno obvesti. — Odbor. 3447

u— Lovci pozor! Lovsko društvo Sokol, najemnik šentvškega lova, priredi v pondeljek dne 8. t. m. brakado «Vilka Trata» v St. Vidu. Lovci, člani Slov. lovškega društva, se vabijo! Odhod z gorenjskim vlakom ob 6.30 do Vičmarjeve — sestanek pri cerkvi ob trideset na 8. — Lovski pozdravi! 3439

u— Plesni zbor maturantov Tehniške srednje šole in učiteljskega priredi v soboto dne 6. decembra pod vodstvom damskega komiteja v veliki dvorani Narodnega doma svoje prireditve «Rdeča noč». Vstop je le proti vabilu. Cenjene garde — dame naj blagovoljno poslati pripevke k bufetu v soboto do 3. ure v veliko dvorano. — Odbor. 3449

u— O pomenu bacilosevce in o njihovi važnosti predava ga. dr. Simčičeva danes, v petek ob 8. uri zvečer na šentjakobski šoli. — Splošno žensko društvo. 3443

u— Kupujte srečke za srečolov Splošnega ženskega društva. Pošljite jih po Miklavžu 6. dec. zvečer svojim prijateljem v Kazini! Tudi druga darila sprejema odbor soboto popoldne v Kazini. Pridite! 3442

Opustitev trgovine!

Blago za polovično ceno!

Moško suknjo, damsko volneno blago, svilu, posebno ugodno! — Istotam se prodaja oprava za manufakturno trgovino.

Jos. Bedrač, Aleksandrova cesta 12.

Iz Celja

e— Oseba vest. Na tehniku v Brnu je položil zadnji izpit ter zapustil kot inženjer visoko šolo g. Edo Senica iz Zalca. Čestitamo!

e— Potres v Celju. Kakor se nam poroča, so se dne 3. t. m. ob pol 22. uri čutili v Celju trnje močnejši in več lahkih potresnih sunkov. — V pritličju so pa ostali skoro neopaženi.

e— Občerkistvo slovenske obrtno društvo v Celju razdeli 10 revnim obrtnikom podpore in sicer: 5 po 300 Din in 5 po 100 Din pod sledečimi pogoji: Pravico do podpore imajo oni siromašni obrtniki, ki so sedaj ali pa so bili prej kedaj redni člani društva, nadalje tudi siromašne vdove in otroci takih obrtnikov. Prosilci morajo vložiti prošnje do 15. decembra v uradu za pospeševanje obrti v Celju. Vrvarska ulica št. 1. Društveno načelstvo bo nato po svobodnem preudarku razdelilo te podpore priglasnim prošilec.

e— Popravek. Z ozirom na poročilo o proslavi praznika 1. decembra v Celju, v katerem je stalo, da je g. ravnatelj Glasbene Matice dirigiral salonski orkester, popravljamo, da orkester, ki je nastopil pod taktirko g. Saneina ni salonski, ampak komorni orkester za godala in da šteje 32 oseb.

e— Razpis obrtniških podpor. «Občerkistvo slovenske obrtno društvo v Celju» razpisuje 10 obrtniških podpor in sicer 5 po 300 Din in 5 po 100 Din pod sledečimi pogoji: Pravico do podpore imajo siromašni obrtniki, ki so ali so vsaj bili redni člani društva kakor tudi siromašne

vdove in otroci takih obrtnikov. Utemeljene prošnje (kolka proste) je vložiti do dne 15. decembra v Uradu za pospeševanje obrti v Celju (Vrvarska ulica 1, nasproti okoliške osnovne šole, pritličje). Društveno načelstvo bo po svobodnem preudarku presojalo večjo ali manjšo utemeljenost prošnji in priznavalo podpore.

e— Čebelarstva podružnica za Celje in okolico priredi v nedeljo dne 7. t. m. ob 15. uri v gostilni pri Confidentiju v Zgodovni pri Celju svoj redni občni zbor. Vrši se tudi strokovno predavanje.

e— Kolo je ukradel. V soboto dne 29. novembra med 17. in 18. uro je ukradel dosega še nepoznan umovč iz dvorišča gostilne g. Zumerja v Gosposki ulici v Celju kolo z znamko «Waffenrad», črno prepletkano in z novimi gumijevimi plašči v vrednosti okrog 1250 Din. Pred nakupom kolesa se svari.

Iz Maribora

a— Mučen incident na protestantskem koncertu. V sredo zvečer je priredila mariborska evangeliška občina v proslavo svoje 30 letnice slavnostni koncert v Goltzovi dvorani. Nemci in renegati, ki porabijo vsako priliko za demonstracijo, so tudi ta večer napolnili prostorno dvorano. Na koncert so bili vabljeni tudi predstavniki oblasti in javnih korporacij. Vabilu so se odzvali župan dr. Pirkmaier, bivši župan Grčar in pravoslavni prota Trbojevič; ko pa so prišli v dvorano, za nje ni bilo več prostora in so jih hoteli postirati kar pri vhodu, kar pa so povabljeni hvaležno odklonili in odšli.

a— Potres smo čutili v sredo ponoči okrog 11. tudi v Mariboru. Sunek je bil le lahek.

a— Ljudska univerza v Mariboru je v torek zvečer priredila predavanje o gotičnih katedralah. Kot uvod je predsednik inž. Kukovec predaval o duhu gotike in v izbranih besedah razložil, kako se je gotika umetnost razvila kot odraz državnosti, religije in svobodoljubnosti severozapadnih evropskih plemen od desetega stoletja naprej. Inž. Jelenc je nato na podlagi načrtov poljudno razložil temelje gotične arhitekture, nakar je v lepših sklopičnih slikah pokazal najlepše spomenike zgodnje gotike. Žal, da predavanje ta večer radi naliva in predstave v narodnem gledališču ni bilo tako številno obiskano kakor prejšnja predavanja. Nadaljevanje Jelenčevega predavanja v pondeljek 15. decembra bo gotovo privabilo tudi vse ljubitelje umetnosti, ki so bili tokrat zadržani.

a— Nalezljive bolezni v Mariboru. Mariborski mestni fizikat izkazuje za minuli teden sledeče stanje nalezljivih bolezni: trebušni tifus 1, griža 3, škrlatinka 3, norice 6, trahom 2.

a— Slovensko trgovsko društvo v Mariboru obhaja letos 20-letnico svojega obstoja. V spomin na dogodek, ko je par agilnih trgovcev in trg. pomočnikov ob razmerah, ki so vladale leta 1904, v skoraj popolnoma pomečenem Mariboru, imelo pogum, ustanoviti slovenski trgovski klub, iz katerega se je kmalu nato razvil Slovensko trgovsko in obrtno društvo, po prevratu pa Slovensko trgovsko društvo, priredi društveni odbor dne 6. decembra v gornjih prostorih Narodnega doma jubilejno slavlje. Na sporedu je nagovor o postanku, razvoju in pomenu društva, godba, petje moškega zbora Glasbene Matice, telovadni nastop trgovskega in obrtnega naraščaja, ples itd. Začetek točno ob 20. uri. Vstop prost proti vabilu. Odbor vabi najjujudneje vse ilane in prijatelje društva, da se udeležijo prireditve v čim večjem številu.

a— Visoka starost. V Mariboru je dne 1. decembra umrla v visoki starosti 96 let gospa Elizabeta Kandolin, ki je še pred tremi leti kot turistka pohajala na Pohorje. V sled padca se je pred dvema letoma težko ranila na glavi in je sedaj podlegla posledicam usodnega padca. Bila je baje najstarejša Mariborčanka.

a— Železniška nesreča na Teznu pri Mariboru. Minulo nedeljo sta trčila med tezenskim in koroškim kolodvorom tovrni vlak in prazna lokomotiva, ki je vozila s tezenskega kolodvora v kurilnico. Tovorni vlak je vozil z glavnega kolodvora proti jugu. Dva vagona sta skočila s tira sicer pa ni bilo nobene večje škode. Za trčenja je bila na progi gosta megla, ki je najbrž povzročila nesrečo.

Iz Primorja

* Plesalka Lidija Wisiakova nastopi dne 6. decembra v Gorici v dvorani «Trgovskega doma». Spremljal jo bo baletni mojster g. Vavlar Vilek.

* Prva civilna poroka v Rodiku pri Trstu. Zadnjega novembra se je vršila v Rodiku pri Trstu prva civilna poroka v rodiki občini. Služaj je nanesel, da je poročil oče-zupan svoj o hčer. Pač čudno naključje, ko velja zakon o civilni poroki v Rodiku že dolgo.

* Trg sv. Andreja v Gorici. Kakor po navadi vsako leto, se je tudi letos vršil v Gorici tradicionalni sejem sv. Andreja. Sejem je bil slaba obiskani in kupčija je bila mrtva. Tembolj živahen promet pa so razvijali žepni tatovi, ki so okradli izredno mnogo oseb. Vreme je bilo na sejmarski dan deževno, kar je uspeh sv. Andreja še bolj zmanjšalo.

* Smrtna nesreča pri Divači. V pondeljek je doletela 11letnega posestnika Frana Dovgana iz Senožeč tragična smrt. Dovgan se je peljal s konji v Trst. Pri Divači sta se mu živali splašili ter se spustili v divji dir. Starec je pri tem padel z voza in zadobil težke notranje in zunanje poškodbe, katerim je ušel v tržski bolnici podlegel.

XXXI. razstava v Jakopičevem paviljonu

Originalni delom
kot v umet-
nosti, pol-
naničnost, so-
stnega veselja.

Ljubljana:
na, raz o si-
tativ je jasen,
likovni

Naščen svetnik stajajo gonimo, pa
vse namere in v svojem bistvanju, je
Anton Gobjar Kok.
V razstavi ima sicer jamo in silas, ki so
povsem majetne, je pa v svoji
umetniški potence. Njegova slike, kom-
pozi, portreti, so vsebinsko in umetniško

razstavah zanimanje in občudovanje. V razstavi je jasno izpostavljena poteka umetnosti. Ploček obkroži njegova preprosta stilizirana kompozicija utiskuje v srce dinamično. V barvah je ekspresiven, ki vsuemu pa utiskuje njegove slike zelo dekorativne.

Tudi kos se splete med razpisom, in
ekspresijo. Kajolije je kompozicija
Clovek obduti v nji življenje. Oseba žive,

ve glibljeje. Vse te je izrazil ter podal umetnik v sliki z enostavno, jasno ter logično kompozicijo, poudarjajoč diagonalo. Neka nervoznost je v tej sliki, karaktaristična za modernega človeka, pravi izraz danzijskega življenja. V portretu ga. D. je podal izbrano karakter ter duhovnost modela v harmoniji vertikalnega in horizontalnih črtah ter kljub vsej ekspresivnosti harmonično učinkujoči barvni kompoziciji. V tehniki je izredno primitiven, motiv je podan v širokih barvnih plokvah, nanešenih z nožem ali širokim čopičem. Vkljub vsej stilizaciji in primitivni tehniki pa učinkujejo njegove šilne črtnje plastično ter so vidne njegove vse modernosti v uprjenem elipsnem stavevanju. Tudi Koe zna podati modelu neko hudečo eleganco in umerjenost, po veljavi prejšnji bohemski generaciji po večini tuja (izvzemaj Vavpotič). Zato je Koe med modernim občinstvom tudi priljubljen in jakan umetnik.

Kras, Zupan.
Nekdanji Jakopičev učenec, na katerega
otekli upliva svojega nekdanjega učitelja.
Katalori njegovih akvariorov so uporniška-
je v barvni kompoziciji na Jakopiča (tako
reče primerne barve: ultramarin, cianob,
krom). V teh je tudi pojmovanje na ob-
čutje povsem impresionistično, kar kaže-
je naslovi slik: *Chloris* v jutranjem svitu,
«Zima» itd.

V nekaterih zapet stihizih, ~~zelo~~ dekorativno črto, grupira motive v monumetalno kompozicijo »Cerkev na gvihsu«, ~~in~~ drugih je zapet ekspresiven »~~Črna~~ ~~na~~ ~~zapadu~~« čliše na bregu».

Pri teh slikah je težko zaznati kritično stališče, ker se upornik sam še ni ustavil. In umorel ter išče novih izraznih sredstev.

V slikah se kaže vpliv iz šola, od katerih se ne more povsem osovoboditi: (iz Schöenbrunnna). V tem delu je še povsem realist.

V ostalih slikah je bolj izrazit avtor, nik modernizma. Pozna se mu vpliv sodobne umetnosti.

Vas njegove slike učinkujejo najbolj ekstretnosti dekorativno. V njih se izkaže globok smisel za moderno estetsko umetnost. Gojmir A. Kos, Zupar ter Bruno Vavpotič tvorijo prehod v modernu umetniško smer, katere izraziti zastopniki so Pilon in brata Kralj. Njih umetnost prehaja v filozofijo ter je v gotovih slučajih povsem abstraktna.

Za pojmevanje razvoja slovenske literarne umetnosti ter logične posledice njenega propadanja, kakor tudi za nujno potrebo preokrenitve ter preorientacije umetnikov v svojem ustvarjanju, bi bile njih sodelstva na tej ravni nujno potrebna.

KIPARJI.
Od kiparjev so razstavili samo trije, in sicer Napotnik, Bulevčeva in Zajec. Najmočnejši je brezdomno Napotnik. In sicer samo eno delo «Satira», ki pa dovolj priča o njegovi tvorilni moči. Manj satire je v tem njegovem delu, ki je za-

tehniki za-
mehkovo.
necel tudi v
a širko, učna
tazon ter so
zanovana.
ina melanho-
tina, mehke
olnčnih žare-
ostale imi-
di karakteri-

Karolina Bulevčeva ima šest del. Od vseh učinkuje najbolj velika »Posretna Studija«, toda le v precejšnji razlagi. Redno moti na vseh njenih delih prišlo na tehnika bunc ali mozoljev, ki razstirajo enostnost oblike.

Vsi trije se več ali manj zastonj
profite generacije kiparjev. Modernega
novega ni v njihovih delih. V vseh umet-
niških del se razstave diha ustvarjalna
sila močnega individualizma. Vsako delo
je spet za seboj iz individualizma

je, ki karakterizira prešlo dobo.

Nova doba, ki nastopa, je pa doba kolektivnega dela. Individualnost posameznika stopa v ozadje ter se pokorava skupnosti. Isto mora nastopiti tudi v umetnosti.

Arh. prof. **Nezger Enda**.

Obnovite naročnino!

Gospodarstvo

Kmetijski podeželski pouk

V dobi pred svetovno vojno se je vršila po Kranjskem in Stajerskem vsakodnevna strokovna predavanja redno ob nedeljah in praznikih po malodušno na nastavljenih deželnih in državnih kmetijskih potovalnih učiteljih in živinorodnih in gozdarstvenih učiteljih se dobivali poleg osnovne plače se priležni letni polni paval, iz katerega so krili svoje polne izdatke. Državni potovalni učitelji in drugi strokovni nastavljenici so imeli poleg pavalja še znatne železniške ugodnosti. Po potrebi so pričeli tako strokovna potovalna predavanja in strokovne tečaje še drugi učitelji strokovnih in kmetijskih sol.

Taki strokovni nastavljenici so bili vedno med kmetičkim ljudstvom in so svojo posebi izvrševali pozitivno, kajti živinorodna razumejo se bile drugače od dan danjšini. Kmetički ljudstvo je bilo tudi bolj pristopno takim poukom, mnogo bolj kakor sedaj; zato so predavatelji samostojno po svojih predavarskih napovedoval tako predavanja, kjer in kadar se jim je zdelo primerno in potrebno. Ves aparat je funkcioniral v vsestransko zadovoljnost, zaradi česar se je v vseh kmetijskih panogah (v poljedelstvu, vinogradništvu, sadjarstvu, živinorodstvu) razvijalo in vzorno napredovalo.

Med vojno in po prevratu so se pa tudi kmetijske predavalne razmere popolnoma spremenile. Poklicni kmetijski potovalni učitelji so izgubili in sedaj se vrši tak strokovni potovalni pouk neredno, bolj zaslužno in v čisto drugih smernicah. Ljudi med kmetovalni ni več nekdanjega zanimanja za pouk, zato pa gre pri vseh kmetijskih panogah bolj nazaj nego naprej.

Nekdanje strokovno idealno delovanje starejših, že izkušenih strokovnjakov se je ugodilo z neustojevanjem današnjim razmer, kajti ne glede na razmeroma nizke, današnje potrebe neodgovarajoče plače in polne pavalne se strokovnim namestencem, ki po svojih poklicnih morajo, odnosno, ki bi morali veliko potovati, ne dovolijo niti najmanjše ugodnosti na železnicih.

Prva leta po prevratu se je odšlo v tem oziru še precej dobro, gibanje, a zadnja leta se za take namene krediti vedno bolj krčijo. Podeželska strokovna predavanja se vršijo sedaj večinoma s podporami privatnih organizacij in korporacij, kar je za tako eminentno agrarno in tako bogato državo, kakor je Jugoslavija, zelo čudno. Vsekakor se more zahtevati, da država več živčuje za podeželski kmetijski pouk nego za preproste, večkrat tudi popolnoma nepotrebne ankete in komisije.

Sprito izredne važnosti takega podeželskega strokovnega pouka v vsakem letnem času v prospeh splošnega kmetištva ne bi smeli na pristojnih mestih biti tako ozko srčni. Dovoliti bi se morale vsaj pri železniskih voznih kmetijskim, javno delujočim pavsaliranim strokovnjakom (vinarskim, sadjarškim, živinorodnim, gozdarškim itd.) nastavljenim permanentne brezplačne ali vsaj rezne karte, da lahko potujejo v svojem delokrogu, kadar in kolikor je potreba, kajti pavsaliran nastavljenec se proti koncu meseca gotovo ne more nikamor več peljati, ker nima sredstev.

Potrebno je tudi, da se javno delujoči strokovnjaki vseh branv večkrat na leto snidejo na strokovna posvetovalna in v svrhu seznanja med seboj, da medsebojno resijo pereča kmetijska vprašanja in v vsem složno postopajo. Zaradi nedostajnih kreditov in dragih voženj pa se sedaj taki strokovni sestanki je redkokdaj vršijo; zato postopa vsak po svoje, pogostokrat zaradi nezadostne prakse tudi popolnoma napačno, kar povzroča le zmedo in nezadovoljstvo med kmetovalci. Za take ugodnosti bi se moralo pri prometnem ministru skupno zaprositi.

Fran Gomdač.

Glavni italijanski uvozni in izvozni predmeti

Soseščina z Italijo in prilično ugodne prometne zveze z njo omogočajo živahen trgovinski promet med našo kraljevino in Italijo. Trgovina med obema državama bi se pa mogla še živahnije razviti kakor lahko sklepamo po prometni statistiki o italijanski zunanji trgovini.

V prvih osmih mesecih t. l. je Italija uvozila v glavnem — brez reparacijskega blaga — nastopne predmete: Na prvem mestu je bil sirovi bombaž, katerega se je uvozilo za preko dve milijardi lir, to je približno ena šestina vrednosti celokupnega italijanskega uvoza. Drugi glavni uvozni predmet je bil turšica, katere uvoz je dosegel vrednost 1,7 milijarde lir. Skupno sta sirovi bombaž in turšica zavzela okrog 30 odst. vrednosti vsega italijanskega uvoza.

Tema dvema predmetoma sledi: črna premog (v vrednosti preko 1 milijarde lir); volna (440 milijonov lir); les (330 milijonov lir); oljnat semenje (300 milijonov lir); sveže in zmrazjeno meso (230 milijonov lir); kava v zrnu (240 milijonov lir); haker v ploščah in v kosih (200 milijonov lir); stranske kože, sirove kože, suhe in sveže (190 milijonov lir); ajdova svila (180 milijonov lir); bonča (180 milijonov lir).

izvozila pa je Italija v prvih osmih mesecih t. l. v glavnem nastopne predmete: Na prvem mestu je bila neželjena kava, katere se je izvozilo v vrednosti za 1,25 milijarde lir. Potem sledi bombažna tkanina v vrednosti okrog 1 milijardo lir. Oba predmeta skupaj zavzemata ego četrtino vrednosti italijanskega izvoza.

Potem sledijo: bombažna preja (250 milijonov lir); sir (235 milijonov lir); avtomobili (230 milijonov lir); umetna svila in odpadki (190 milijonov lir); jela (190 milijonov lir); strova in česara kopljice (185 milijonov lir); svileni odpadki (170 milijonov lir); oljčno olje (165 milijonov lir); riž (165 milijonov lir); volnena tkanina nebarvana (160 milijonov lir); navadno vino v sodih (160 milijonov lir); tkiva in čiste svile (150 milijonov lir); dalje pnevmatika, oranje, sirove goveje kože, sveže sadje, turščina, moka, krompir itd.

Kakor vidimo iz gornjih podatkov, uvažala Italija ogromne količine turšice, ki je važen izvozni predmet naše države. Toda naše turšice gre v Italijo izredno majhna količina. Naša zunanja trgovinska statistika za oktober pokazuje, da se je izvažala v tem mesecu naša turšica v glavnem v Avstrijo, Češko, Slovaško in Rumunijo. Če bi si naša država priborila to tržišče, se bi mogla produkcija turšice pri nas močno povečati. Tudi izvoz lesa, živine, mesa, lož in nekaterih drugih poljskih pridelkov iz naše kraljevine v Italijo se ima možnost povečanja, kakor nam kaže površni pregled naše trgovinske statistike. Na drugi strani pa je tudi možnost, da se poveča naš uvoz iz Italije, in to predvsem uvoz raznih tkanin, čim se bo kakovost teh toliko izboljšala, da bo zmožna uspešnejše konkurence.

Nedvomno je Italija mnogo bolj navezana na naše kmetijske pridelke kakor naša kraljevina na italijanske industrijske proizvode, ker sosednja obeh držav omogoča Italiji cenejšo nabavo od nas nego iz drugih oddaljenih držav, do čim italijanske industrijske proizvode izpodriva pri nas drugo kakovostno boljše in cenejšo blago. Zato je tudi verjetno, da bo vsaj za doleden čas naša trgovina z Italijo stalno aktivna, da bi italijanska trgovina bolj odvisna od italijanskega izvoza v našo državo nego naš izvoz v Italijo. Dostaj izkazuje naša trgovina z Italijo že tretje leto aktivnost.

Tržna poročila

Dunajska borza za kmetijske proizvode. (3. t. m.). Valovanje na svetovnih tržiščih se na dunajskem tržišču odražajo v nadaljnji omejitvi poslov. Izjemo dela pšenice, ki je čvrsta; v pšenici jugoslovenskega izvora je prišlo do večjih zaključkov. Tudi kupnja v turščici je bila prilično živahna. V vsem drugem blagu malo poslov. Notirajo za vs. vključno blagovno-prometni davek v aK: pšenica: domača 4575 do 4825; madžarska s Potisja 5000 do 5050; jugoslovenska 4800 do 4900; ječmen: domači 5100 do 5800; slovaški 5300 do 6000; turščica: 3800 do 3900; oves: domači ali madžarski 3750 do 3850; pšenična moka 100: domača 7700 do 7800; madžarska 7300 do 7800; jugoslovenska 7100 do 7500 aK.

== Maksimiranje obrestne mere in sarajevski denarni zavodi. Iz Sarajeva poročajo, da se v tamošnjih bančnih krogih mnogo komentira namera Narodne banke, da se maksimira obrestna mera v denarnih zavodih. V Sarajevu smatnjajo, da je maksimiranje neizvedljivo, češ, da je sedanje visoka obrestna mera naravna posledica splošnega pomanjkanja gotovine. Sarajevski bančni krogi zamirajo, da se niso vprašale za svet o tem važnem vprašanju tudi sarajevske banke, temveč samo beograjske, zagrebške in ljubljanske.

== Vinaka razstava v Negotinu. Od 12. do 14. t. m. se bo ob priliki poljedelskega zborovanja v Negotinu priredila v tamošnji gimnaziji velika razstava negotinskih vin in drugih tamošnjih poljskih pridelkov.

== Nov vrelec mineralne vode. V Bukovički banji so odkrili nov zelo močan vrelec mineralne vode. Strokovnjaki zatrjujejo, da je ta voda jako radioaktivna. Na lico mesta se bo podala posebna komisija, ki bo natanko preiskovala vodo in ugotovila kapaciteto eksploatacije vrele.

== Decembrska številka »Bankarstva«. Je ravnokar izšla. Vseblina ima nastopne: Ljubomir St. Kosler: Odbilnost situacije; dr. Hugo Werk: Glose jednemu nacetu o izmenama i dopunama postupku o prinudnoj nagodi van stečaja; dr. Gustav Gregorin: Reasumcija glavnih načel za rešitev valutnih problemov sploh in našega valutnega problema posebej in na nika Argentinske valutne reforme; dr. Radivoj Walter: Prinudna nagoda izvan stečaja de lege lata i de lege ferenda; Ing. Konstantin Čutuković: Novane, kamati i efekti; dr. Vidan O. Blagojević: Vanstečajno prinudno poravnava; Beogradske Komisije Banke; dr. Mirko Kus-Nikolajev: Mahatma Gandhi i ekonomski problem Indije; Ing. Živojin Prastalo: Ekonomski rad kod nas; Emil Stefanović: Organizacija naše emigracije; Spectorator: Povodom II. Kongresa Trgovackih Komora i Izvoznickih Udruženja; Rodakevič: Prva godišnjica »Bankarstva«; Priznava nagoda van stečaja; Banaka

narodna od 1. sept. broj 17.500. Trgovacka obratniška komora Zagreb: Za reviziju naredbe o prinudnoj nagodi. — Ta zvezek je zadnji v letošnjem letu. — Odlučna gospodarska revija bo izhajala v naslednjem letu dalje. Stane 150 Din letno in se naroča na naslov: Administracija »Bankarstva«, Zagreb, Marovska ul. 50. — Prodaja. Glavna urednica v Ljubljani bo prodala 10. t. m. ob pol 10. dop. v svojem magazinu »B.« zaboj (95 kg) pisarnjskega papirja in kverca, ob 10. pa zaboj (181 kg) cavi od mehkega kavčuka. — Prodajna oglašila. — Trgovski in obratniški zbornici v Ljubljani, na vpogled.

== Poravnano postopanje je uvedeno o imovini Antona Lebus, trgovca z mesninam, blagom v Borovnici. Naroč. dne 5. januarja 1925. ob 10. pri deželni sodišču v Ljubljani.

== Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. t. m. pri direkciji pomorskega saobiračala v Splitu glede dobave 254 zinskih plascov za nize službenice te direkcije; pri ravateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave 199 komadov železnih solov. — Dne 22. t. m. pri ravateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave požarniškiga materijala. — Dne 23. t. m. pri ravateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave stekla. Predmetni oglasi so v Trgovski in obratniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

== Madžarska udeležba pri jugoslovenskem žitnem izvozu. »Prager Presse« poroča iz Budimpešte: V zadnjem času poskušajo madžarski trgovci doseči sodelstvo pri jugoslovenskem žitnem izvozu. Prizadevajo si stopiti v kontakt z velikimi jugoslovenskimi firmami. Madžarski trgovci se opirajo na to, da imajo z inozemskimi firmami, predvsem s češkoslovaškimi in avstrijskimi žitnimi trgovskimi firmami stike, kar jim olajša plasiranje poljskih pridelkov.

== Osvoboditev uvoza mlečnih produktov v Madžarsko. Iz Budimpešte poročajo: Ker madžarska produkcija raznih mlečnih produktov ne zadostja za potrebe domače države, se je dovolil uvoz sirovega masla, sira in drugih mlečnih produktov.

== Avstrijske insolvence v novembru. V mesecu novembru je število poravnanih postopanj zraslo od 248 v oktobru na 274 in število konkurzov od 43 na 59.

== Fuzija dveh češkoslovaških železnic. Iz Prage poročajo: D. d. železnica v Lipčah bo imela 16. t. m. generalno skupščino, na kateri se bo sklepalo o likvidaciji družbe, potom fuzije s Praško železno industrijsko družbo.

== Fuzija bank na Dunaju. Z Dunaja poročajo: Prometna kreditna banka (Verkehrskreditbank) in Merkantilna banka (Merkantilbank) se fuzionirata tako, da Prometna kreditna banka prevzame vsa aktivna in pasiva Merkantilne banke. Delnice se premenjajo.

== Poljsko-italijanski trgovinski promet in mednarodna tarfina politika. »Ekopress« poroča: Po še ne objavljenih statističnih podatkih o poljsko-italijanskem trgovinskem prometu v prvi polovici leta 1924. se je v Poljsko iz Italije uvozilo 322.519 q blaga v vrednosti 45.98 milijona zlatov, a iz Poljske v Italijo se je izvozilo 63.012 q v vrednosti 2.77 milijona zlatov.

== Znižanje diskonta v Poljski. Iz Varšave poročajo: Poljska banka je pozvala s cirkularom vse privatne banke, da znižajo diskontno obrestno mero na največ 20 odst. letno. Banke, ki se na bodo temu pozivu odzvale, izgrubijo kredite in rediskont pri Poljski banki.

== Antriški kredit za poljsko sladkorno industrijo. Iz Londona poročajo: Poljski producenti sladkorja so sklenili z neko angleško finančno skupino dogovor za posojilo v nesku pol milijona funtov sterlingov.

== Podpis nemško-angleške trgovinske pogodbe. Iz Berlina poročajo: Pogajanja za sklenitev trgovinske in plovnice pogodbe med Nemčijo in Veliko Britanijo so se zaključila in je pogodba podpisana od obojestranskih zastopnikov. Pogodba naj traja pet let. Temelji pogodba na obojestranskih največjih pogodnostih v običajni formi.

== Vest o pretvoritvi češkoslovaške valute v zlato. Dunajski »Uhrblatter« poroča, da pripravljajo češkoslovaška pretvoritev svoje papirnate valute v zlato. Ni se določeno, ali se bo vsakotik baza dolar ali funt sterling. List trdi, da je to odvisno od tega, ali bo Amerika ali Anglija dala potrebno pojsnila. Ali je ta vest resnična, za enkrat ne moremo ugotoviti.

Borza

4. decembra:

LUJBLJANA. (Prve številke pomenijo denar, druge blago in v oklepajih zaključke). Vrednote: 7 odst. posojilo 64 do 60, Voja škoda 0 do 120, Celjska posojilnica 200 do 218, Ljubljanska kredita 220 do 0, Merkantilna 125 do 0, Prastediona 800 do 900, Strojne 130 do 146, Split 1470 do 1480, Nihag 0 do 63,5, zadolžnice Kranjske 0 do 90. — Blago: Zaključki: bukovni čamanci, suhi, franko nakl. post., 2 vagona 18.50 do 19 (18.50); bukovna drva, 1 m. dolžina, suha, franko nakl. post., 1 vagon 25 do 26 (25); turščica nova, franko Mitrovica, kval. gar. do nove post., 2 vagona 190 do 205 (205).

ZAGREB. V večini tendenca nespremenjena. Promet slab. — V dohodah ten-

dence slaba. Tečaji so dalje nazadovali. Blaga v izobilju. Promet srednji. Največ se je trgovalo v devizah na Italijo, London in Sveto. Notirane od devize: Dunaj 0.0932 do 0.0972. Budimpešta 0.093 do 0.095. Bukarešta 32 do 35. Italije inplotto 295,7 do 298,7. London inplotto 318.875 do 320.875. Ček 318.75 do 320,75. New York ček 67,75 do 68,75. Pariz 371,5 do 376,5. Praga 204,75 do 207,75. Svica 1320 do 1330. Ček enake: valute: dolar 67,25 do 68,25. mK 0.0895 do 0.0915; elektri: banent: Primorje 52,5 do 57, Trgo 29 do 31, Eskomptna 107 do 108, Poljo 0 do 19, Kreditna Zagreb 108 do 109,5. Hipo 58 do 59, Jugo 101 do 102, Ljubljanska kredita 219 do 222, Oritna 67 do 0, Prastediona 880 do 895, Eino 108 do 110, Slavenska 84 do 85, Sepsa 136 do 138; industrijski: Elsploatacija 75 do 79, Sečnarna 780 do 820, Isis 65 do 68, Gutmann 780 do 0, Slavonija 70 do 71, Trbovlje 455 do 465, Tvorines vagona 105 do 115; državni: 7 odst. posojilo 65 do 0, agrarne 0 do 24,75, Voja škoda 118,5 do 119,25.

Sokol

SOKOLSKA IGRA »TRIGLAV«.

(K nedeljski igri v Radovljici.)

V sokolski literaturi imamo malo iger s pravo sokolsko vsebino. Nekaj prevodov iz češčine je vse, kar morejo uporabljati naši sokolski odri za svečanostne prilike. Enako pogršeno tudi primernih igrokazov z nacionalistično vsebino, pisanih tako, da bi ljudstvo občutilo potrebo nacionalne ideje in da bi se potom gledalških predstav propagiral nacionalizem in vzbujala v gledalcih smisel za še neodrešeni del našega naroda.

Tej potrebi je odpomogel starosta Sokolskega društva v Radovljici br. Jakob Spicar, ki je napisal že dve taki gledališki igri. Znana je igra »K lučla«, izšla je pred dvema letoma v posebni knjigi, nova pa je »Triglav«, igra za sokolsko mladino, ki jo je pisatelj priobčil v »Sokolcu«, listu za sokolski naraščaj v letošnjem letniku. Triglav ni epohalno delo, je pa prav dobro delce za naše sokolske odre, da vzbujajo zanimanje za sokolsko in nacionalno idejo ter za brate onkraj Julijskih Alp in Karavank.

Na predvečer narodnega praznika v nedeljo dne 30. novembra je uprizorilo Sokolsko društvo v Radovljici privrkat »Triglav« na svojem izvrstno opremljenem odru. Režijo je vodil pisatelj sam, ki je znan po vsej Sloveniji kot najboljši pa tudi najpoštevnejši režiser podeželskih odrov. Vsejoli je že lepo številu dobrih igralcev diletantov ter pricela v zinskem času redno vsako nedeljo gledališke predstave, ki so prav dobro obiskane ne samo od domaćinov, ampak tudi od občinstva iz oddaljenih gorenjskih krajev. Tudi Triglav je bil igran pred »razprodano hišo«. Scenarija je bila krastna, zlasti v drugem, tretjem in četrtem dejanju, ki se vrše v triglavskem pogorju; posebno učinkovito je vplivala čeporna razsvetljava tako, da so bili posamezni prizori kakor v bajnih pravljicah. Jako lep je bil prizor drugega dejanja, ko se po odru Triglava zbrale v tajinstveni noči večje — na delu jim kraljica več — ter so po hudobnem naklepu, kako uničiti Sokole, zaplesale štiri večje lepo sestavljene rajalne vaje v valčkovem tempu na posebno godbo. Vaje je sestavljal bivši načelnik radovljiškega Sokola br. Horvat kakor tudi vaje za moško dečo, ki nastopi v tretjem dejanju, ko zapeljani otroci zaspe in jim kralj Triglav pokaže v sanjah sokolsko telovadbo. Vse vaje so bile prav dobro izvajane, predvsem ples več, ki so ga izvajale štiri članice, najboljše telovadke. Ob koncu igre je bila na odru okrog kralja Triglava razvrščena lepa skupina vseh sokolskih oddelkov med tem ko je mali Sokolčki obhujali krajce, da se sokolske vrste zavedajo svojih dolžnosti in jih hočejo vestno izpolniti.

Igra je bila skrbno pripravljena in pod vzornim režiserjem tudi prav dobro igrana. Hudobni Orce, večja vžararka in kralj Triglav so se poglabili v svoje vloge in jih dali tako, da ni bilo prav nič diletantskega na njih. Čustveno in s pravihmi pojmovanjem so ustvarili resnične tipe, ki so jih predstavljali. Pa tudi ostale manjše vloge so bile v dobrih rokah, posebno pohvalo pa zasluži strice Spanec, ki je svojo vlogo rešil hvale vredno. Še celo otroci, ki so imeli precej dela in besede na odru, so storili svojo dolžnost, dasi je bilo videti, da so šele prišli na odru.

Splošno se mora priznati vsem velikim ljubcem in veselje do sokolskega dela, kajti vse je bilo pristno sokolsko in je zraslo na domačih radovljiških tleh. Zato so pa želji tudi vsi sotrudniki obilo pohvale in odobravanja. Radovljiški Sokol je pa dal tudi drugim društvom na razpolago primerno igrjo, ki jim bo do brodošla. Zato — hvala mu!

Br. Fran Erben tudi med našimi sokolskimi krogi zlasti med telovadci dobro znan čisti Sokol, je pravečoval 27. novembra svoj petdesetletni rojstni dan. Br. Erben je med najboljšimi sokolskimi delavci na Češkem. Izvrsten telovadeč je bil udeležen na mnogih telovadnih in postalnijskih sokolskih trener, kot tak je vršil svoje posle tudi pri češki telovadni vrsti, ki je bila na letošnji olimpijadi v Parizu, kamor je je tudi spremljal. Pred svetovno vojno je deloval v Rusiji, kjer je ustanovil Zvezo ruskega Sokolstva in bil njen načelnik, sedaj deluje v sokolskem društvu v Karlínu in pri ČOS. Posebno originalen mojster je br. Erben v sestavljanju težkih in lepih preskih vaji in skupni za akademijske telovadne nastope. Tudi na sokolskem literarnem polju je br. Erben jako delaven. Znanj so njegovi vadilski večeri in list Telovik, ki ga izdaja že četrto leto.

Sokol v Zireh je proslavil praznik narodnega ujedinjenja v nedeljo 30. novembra v društenem domu. Po vzhvalnih govorih bratov Poljansko in Oblaka se je vršila svečana zaobluba vsega članstva. Zvečer se je vzpizorila Spicarska igra »Na poljanu«, kjer so igralci pokazali svojo dovršenost.

Sokolsko društvo v Stražišču priredi danes ob 5. uri popoldne Milkačev večer za otroke. Vstop otrokom v spremstvu staršev prost.

Sokolsko društvo v Sostanju. Z mizlično nagostijo se vrše zadnje priprave v telovadnici in stranskih prostorih Sokolskega doma za dostojen sprejem gostov dne 7. t. m., ko se telovadnica na svečan način izproči svojemu namenu. Marjivi oddelki vseh vrst, poleg tega še orkester, se komaj vrstijo v vsakodnevni vajah; naše vrle narodne dame in člani društva imajo skoro dnevno seje, skratka, ves Sostanj je na delu za naš slavnostni dan. Prošimo ponovno, da najdejo naša vabila odziva v vsej Savinjski in Salski dolini. Pričetek akademije z bogatim telovadnim in koncertnim sporedom je ob 8. uri pop. in je tako zveza za prihod v Sostanj z opoldanskimi in za povratek iz Sostanja z večernimi vlaki zelo ugodna. V nedeljo dne 7. t. m. torej vsi v Sostanj, kjer se Vam pripravijo priročni sprejem in slovanske gostoljubje. — Zdravo!

Sokolsko gledališče v Radovljici poverni na praznik 8. t. m. popoldne igrjo »Triglav«, ki jo je premijeri hvala lep vsepih in zelo veliki priznanje. 3443

Sport

Vprašanje »amaterstva« v Avstriji. Avstrijska glavna zveza za telesni sport je na tozadevno vprašanje mednarodnega olimpijskega komiteja sklenila nastopno definicijo amaterstva: 1. Amater je on, ki nima vsled izvrševanja telesnega sporta nobenega materijalnega dobička. 2. Z ozirom na to ne more biti on, ki je v eni panogi sporta profesionalni, amater v drugi panogi. 3. Po gotovi karerčni dobi more profesionalni zopet postati amater. 4. Amaterji in profesionalci ne morejo nastopiti drug proti drugemu. Vendar pa se more amater izjemoma z dovoljenjem svojega sportnega saveza udeležiti tekem s profesionalci, vendar pa pri teh tekmah ne sme iti za kako nagrado.

Sport v Rusiji. Sportne razmere v Rusiji so pri nas precej neznane. Le redkokdaj pride iz Rusije kako sportno poročilo. Vendar pa je znano, da je zlasti nogomet, kar povsod drugod tudi v Rusiji zelo priljubljen. Skoraj v vseh mestih se nahajajo nogometni klubi, ki imajo dobro izveščana moštva. Sportne stike imajo ruski sportniki predvsem s Turčijo. Nedavno se je vršila v Moskvi nogometna tekma med rusko in turško reprezentanco. Zmagali so Rusi s 3 : 0 (2 : 0). Pri Rusih se je odlikoval zlasti vratar Filipov. Tekmi je prisostvovalo 15.000 gledalcev.

Svedski sprinterji v letu 1924. Prošle sezone so tudi svedski tekalci na kratke proge dokazali, da ne zastajajo za svoji drugimi v drugih panogah lahke atletike, kar dokazujejo nastopni podatki: Na 100 m je 31 atletov doseglo najmanj 11,2 sek., od teh 12 je 11 sek., Engdahl 10,8, Svenson, Oesterdahl, Lindqvist in Dahlen 10,9. Na 200 m 12 sprinterjev ni prekorčilo 23 sek., Engdahl in Oesterdahl sta potrebovala 22 sek. Lepi so tudi uspehi na 400 m: 21 atletov je teklo 52 sek. in manj; od teh je pet teklo manj od 50 sek., Engdahl je potreboval za to progo 48,2, Svenson 49,1, Weinarth 49,3, Branting 49,5, Oesterdahl 49,9. Z ozirom na te dobre rezultate so tudi časi v stafetah lepi: V stafeti 4 × 100 m štiri društva in so potrebovala 44 sek.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Jutro« Odgovorni urednik: Pr. Brozovič Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani

Vremensko poročilo

Ljubljana, 4. decembra 1924

Ljubljana 706 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblak 0—10	Pavline mm.
Ljubljana	7.	758,8	8,2	zapad	dež	9,2
Ljubljana	14.	760,0	10,3	sev. vzh.	oblačno	—
Ljubljana	21.	761,8	9,0	hrcz vetra	megla	—
Zagreb	7.	757,1	11,0	jug	dež	6,0
Beograd	7.	758,3	13,0	—	več. jasno	3,0
Dunaj	7.	—	—	—	—	—
Praga	7.	757,6	2,0	jugzap.	megla	1,0
Inoost	7.	—	—	—	—	—

V Ljubljani barometer višji temper. visoka

Seince vzhajajo ob 7-28, zahaja ob 16-14

Vremenska napoved za petek: Oblačno in deževno. Pozneje mraz, sneg na poti.

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

15

Dan je bil prav dober in je prav tako dobro končal. Ni ga bilo na dvoru, ki bi bil delal izjemo. Vsakdo se je hotel pred kraljem pokazati, da ga ljubi in mu je udan, in vsakdo je sezul čevljev in hodil bos, se prehladil in dobil nahod in trganje in marsikdo še kaj hujšega, in vsakdo je dovolil, da si ga prav sočno osmuknil po plečih, ali pa se je sam, da je plosknilo in jeknilo, nikdo pa ni vedel, kam naj vse to meri in kje tiči vzrok tej mučniški gloriji, s katero se kralj sedaj obdaja prav resno, dasi je še pred kratkim prav razposajeno užival vse radosti zgodnjega predpusta, ki je začel že z božičem hrupno in slastno.

Hugenoti, pristaši Lige in pa svobodnejše misleči so smeje opazovali to prismojeno procesijo bičarjev in bičanih bosjakov, ki niso izgledali prav nič sveto navdahnjeni in ki so se samo hlinili sebi, svetu in kralju. Kralj sam se je vrnil v Louvre prebičan in prezebel, z ranami, polnimi rdečih in modrih klobas, in ni zapustil kraljice ves dan, pri vsaki postaji križevega pota pa jej je obljubljal kaj novega ali si domislil nov načrt za drugo božjo pot ali zaoblubo. Chicot je nekaj časa gledal prismojeno pokoro, kakršne ni bil vajen, pa ga je sedaj kralj obsodil na sodelovanje, potem pa jo je neopaženo popihal v bližini vrat Montmartskih in z bratom Gorenflotom, onim menihom iz samostana Sv. Genovefe, ki je našel ležečega Bussyja in ga hotel izpovedati, in z njegovimi prijatelji se je odpravil na vrh sivočve majhne pivnice, kjer se je krepčal z vinom, začinenim z dišavami, v spremstvu račice, ulovljene v močvarah de la Grange-Bateliere. Popoldne, ko se je procesija tešča vračala skozi Pariz po isti poti, se je ves okrepčan zopet pridružil, kmalu prišel na svoje staro mesto in je spremljal prismojene spokornike in svetohlinske prezebavke do Louvra ter ponovno švigal s svojim bičem in z novo močjo siteda in spočitega zlobneža po najlepših hrbitih medlečih dvorjank, ter deleč bičeve odpustke najplemenitejšim dvorjanom.

Zvečer je kralj omagal, ker se je postil ves dan, ker je brodil bos po ledu in zmaznem kamenju, in ker se je resno in brez usmiljenja bičal do krvi. Sedaj si je dal postreči s prav pusto večerjico, ramena si je dal nekoliko maziliti, da go niso več pekla — končno niti pokore ni treba pretiravati — dal je zakuriti tudi velik ogenj in končno je šel in obiskal Saint Luca, katerega je našel dobre volje, zdravega in pojočega.

Od sinoči je bil kralj kakor izpremenjen. Vse njegovo mišljenje je bilo naenkrat odvrnjeno od ničevih pozemskih reči in obrnjeno k večnosti, pokori in smrti. „Oj,“ pravi z uverjenjem človeka, ki se je do sita naveličal življenja, „bog je storil prav, da je življenje ustvaril tako grenko.“

„Kako to, sire? ga vpraša Saint Luc in dvigne obrvi. „Zato,

Dvorjani korakajo s kraljevo procesijo, se bičajo in polgoli prezebajo na januarskem mrazu...

da se smrti veselíš, ko si vsega sit, mesto da bi se je bal.“ — „Oprostite, sire,“ reče Saint Luc prešerno, „govorite zase! Jaz si smrti prav nič ne želim.“ „Čuj, pravi kralj, ti bi dobro storil, če se ravnáš po mojem nasvetu, in še bolj, če slediš mojemu vzgledu.“ „Prav rad, sire, če me bo ta vaš vzgled mikal.“ „Kaj praviš, če bi se jaz odrekel kroni, ti pa svoji ženi, in bi oboje šla v kloster? Jaz že imam dovoljenje od svetega očeta papeža. Ze jutri bi lahko oba storila obljubo. Jaz se bom zval brat Henrik...“

„Kakor hočete, sire! Oprostite pa meni. Vidim, da je vam prav malo do vaše krone, pa to je vaša reč, ker že morate vedeti sami najbolje, koliko vam je vredna. Meni je pa mnogo do moje žene, ker jo še premalo poznam. Jaz se zato prav nič ne maram ravnati po vašem nasvetu.“

„O, o, klikne Henrik, zdí se mi, da je tebi danes mnogo boljše ko včeraj!“

„Neizmerno boljše, sire! Čutim da je moj duh miren in srce veselo. Izvanredno sem razpoložen na zabavo in srečo!“

„Ubogi Saint Luc!“ jekne kralj, sklone pobožno roki in pogleda k nebu, potem kimne z glavo na desno in levo.

„Da, sire, vaš predlog je zakasnil. Škoda, da mi niste tega včeraj predlagali. Včeraj sem bil mrk, zlovoljen, siten, bolan. Za nič bi se bil odločil, da skočim v vodnjak ali storim kakšno drugo budalost. Tudi v samostan bi bil šel. Toda noč je stvar drugačna, jaz sem imel sijajno noč in krasen dan, in, sio vragov, jaz kličem: Živelo veselje!“

„Ti kolneš, Saint Luc?“

„Jaz, sire? Včasih morda, sedaj nisem. Pa, če se prav spominjam, tudi Vi včasih prav krepko zakolnete, kaj?“

„Da, znal sem preklinjati, Saint Luc, pa ne bom nikdar več delal tega! No, povej mi, Saint Luc, vprašuje kralj turobnim glasom, „ali ti kdaj sanjaš?“ „O, včasih prav živo!“ „In kaj si sanjal noč?“ „Nocoj? Prav lepo! Sanjalo se mi je, da se je moja žena spremenila v ptico, da je na svojih krilih priletela na moje okno v Louvre, potrkala na okence, jaz sem odprl in je ostala pri meni vso noč...“ „Ti si odprl.“ „I seveda sem!“ klikne Saint Luc navdušeno. „In si se zbudil?“ „Nič, kaj bi se prebudil, ko je bilo tako lepo!“ „Oh, dete tega sveta!“ „Živio ta svet, sire, njega dete ostane do konca življenja!“

Celjska posojilnica d. v Celju

razpisuje

mesto vodje podružnice s popolno bančno prakso, znanjem trgovskih in zemljejknjižnih zadev.

Prošnje do 16. decembra 1924.

Ravnateljstvo.

Za nakup okusnih, za deco in odrasle primeranih daril priporočamo trdsko

M. TIČAR, LJUBLJANA.

Ameriške

in druge inozemske zadeve urejuje dr. IVAN ČERNE

Gospodarska pisarna, Ljubljana Miklošičeva c. 6/1, Ljubljana

Za Miklavža

SO

Bizjakovi KEKSI

najprikladnejše

Gospodarska
cesta št. 7.

in najcenejše

Marijin trg
št. 2.

darilo

6387a

Naznanjamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je danes o polnoči po dolgem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, Bogu vdano preminula preblagorodna gospa

Amalija Gerdešič

vdova po dvornem svefniku in predsedniku okrožnega sodišča v pok.

v 86. letu starosti.

Pogreb bo v petek dne 5. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Novem mestu.

Nepozabno pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v obeh tukajšnjih cerkvah.

Naj v miru počiva!

Novo mesto, dne 4. decembra 1924.

Žalujoči ostali.

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 19

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Daje posojila proti vknjižbi, poroštvo in zastavitvi.

1853a

Sprejme se

za podružnico na deželi

prodajalka

ki more samostojno voditi

trgovino z mešanim blagom

ter založiti kavicjo.

Obenem se sprejme

močna učenska

z dobrimi izpričevali.

Naslov se poizve pri upravi „Jutra“.

Ažurira in entla

volno v vseh barvah

Toni Jager-Cerne

Ljubljana, Dvorni trg 1.

1852

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York

709/a

Prodaja na obroke

Ljubljana, Selenburgova ul. 3

Centrala za SHS:

Zagreb

Maruličeva ul. 5

Zastopstva v vseh mestih